

**แนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
คณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ**

จัดทำโดย

คณะกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

แนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

เรื่อง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

คณะกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

แนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

คณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๕

ใน คณะกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวนพิมพ์ ๑,๐๐๐ เล่ม พฤศจิกายน ๒๕๔๕

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

คณะกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

แนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ

กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๔๕

๕๕ หน้า

๑. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. ๒. ไทย - - กฎหมาย
รัฐธรรมนูญ - - การแก้ไข.

I สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. II ชื่อเรื่อง.

๓๔๒.๕๕๓๐๘๘

ISBN 974-7415-04-6

(๑)

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้รับการยอมรับว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่มีการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมากที่สุดฉบับหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญทุกฉบับที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการประกาศบังคับใช้รัฐธรรมนูญแล้ว ได้เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองหลายประการที่มีได้อยู่ในกรอบแห่งประชาธิปไตย โดยที่บทบัญญัติต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ นั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ให้ลุล่วงได้ ทำให้เกิดกระแสการวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง นักวิชาการ รวมไปถึงประชาชนทั่วไป ตลอดจนมีการเรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อปฏิรูปทางการเมืองอีกครั้งหนึ่ง

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญของสภาพปัญหาดังกล่าว จึงแต่งตั้ง “คณะกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ” ขึ้น เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น ๒ ช่วง คือ ช่วงที่ ๑ เป็นการรวบรวมประเด็นต่างๆ ที่ได้มีผู้เสนอความเห็นให้แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และช่วงที่ ๒ เป็นขั้นตอนการคัดกรองประเด็นปัญหาต่าง ๆ และนำมาศึกษาวิจัยในเชิงลึก โดยคณะกรรมการฯ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ จำนวนทั้งสิ้น ๘ คณะ เพื่อให้การศึกษาปัญหาต่าง ๆ สามารถกระทำได้อย่างเหมาะสม

“แนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ” เป็นผลจากการศึกษาวิจัยในช่วงที่ ๒ โดยศึกษาและวิเคราะห์ปัญหากฎหมายของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นไปอย่าง

เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยการศึกษาวิจัยนี้จะเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการพิจารณาแก้ไขรัฐธรรมนูญต่อไป

ระหว่างการค้าเนการศึกษาวิจัยอยู่นั้น ได้เกิดเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยมีการยึดอำนาจการปกครองประเทศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งคณะปฏิรูปฯ ได้ออกประกาศฯ ฉบับที่ ๓ กำหนดให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง แต่เหตุการณ์ดังกล่าวไม่ได้ทำให้การศึกษาวิจัยสิ้นสุดลงแต่อย่างใด เนื่องจากคณะอนุกรรมการฯ ที่ทำการศึกษาวิจัยแต่ละคณะมุ่งศึกษาถึงเนื้อหาสาระดีและเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญยิ่งกว่าการศึกษาเฉพาะลายลักษณ์อักษรที่ปรากฏตามบทบัญญัติ ซึ่งผลของการศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิรูปทางการเมืองอย่างแท้จริงได้

สุดท้ายนี้ คณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารการวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่สนใจศึกษาค้นคว้า และเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการพิจารณากร่างรัฐธรรมนูญต่อไป อนึ่ง เอกสารการวิจัยนี้ได้จัดทำขึ้นภายในเวลาอันจำกัด ดังนั้น หากเอกสารการวิจัยมีข้อบกพร่องประการใดขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

คณะผู้ศึกษาวิจัย

นายภาสกร เหล่าหล้า

นางสาวปิยะนาถ สระสงคราม

นางสาววิภารัตน์ ถมยา

บทสรุปการศึกษาวิจัย

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้กำหนดให้ดำเนินการตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ซึ่งต่อมารัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ขึ้น โดยมีผลใช้บังคับในวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นองค์กรใหม่ที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่มีจุดมุ่งหมายให้เป็นองค์กรหลักในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่มีความเป็นกลางและอิสระ ตลอดจนมีโครงสร้างและกลไกในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้ครอบคลุมทุกระดับและรอบด้าน โดยกลไกที่มีประสิทธิภาพ

การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติให้มีองค์กรที่มีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ในรูปแบบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเจตนารมณ์ที่ดีที่ต้องการให้องค์กรดังกล่าวเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพและเป็นองค์กรหลักที่พิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ เพื่อที่จะทำให้การเมืองและระบบราชการของไทยมีความใสสะอาดตามแนวคิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่มุ่งเน้นการใช้อำนาจที่มีความเปิดเผย โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ แต่เนื่องจากตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ที่บัญญัติขึ้นเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น เป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่และภารกิจในเรื่องใหม่ ๆ ที่ยังมีได้มีการนำมาปฏิบัติมาก่อนหน้านี้ ดังนั้น การปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงประสบกับอุปสรรคข้อขัดข้อง และปัญหาในการดำเนินการอยู่หลายประการ ซึ่งมีทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจากบทบัญญัติของกฎหมายที่ไม่ชัดเจน หรือมีข้อความขัดหรือแย้งกันเอง อีกทั้งการจัดโครงสร้างองค์กรภายในซึ่งยังไม่มี ความเหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจที่รัฐธรรมนูญกำหนด ตลอดจนข้อจำกัดในการปฏิบัติงานในกระบวนการสืบเนื่องมาจากขอบเขตภารกิจที่กว้างขวางและหลากหลายตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำให้เกิดเป็นประเด็นที่ได้มีการตั้งคำถามในสังคมไทยเป็นอย่างมาก ดังนั้น ในวาระที่สังคมไทยตื่นตัวและเรียกร้องให้ปฏิรูปการเมืองและแก้ไขรัฐธรรมนูญ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงปัญหากฎหมายที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยเฉพาะในส่วนของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๗ ถึงมาตรา ๓๐๒ ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอในการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อไป

แนวคิดความคึกทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมีแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

หลักการบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากสาเหตุที่มีความเกี่ยวพันในปัญหาต่าง ๆ ทั้งในลักษณะของปัญหาทางการเมือง นโยบายการพัฒนา ปัญหาทางสังคม ปัญหาเศรษฐกิจและอื่น ๆ จะถูกจัดให้อยู่ในกรอบของเป้าหมายตามที่รัฐประสงค์ในขั้นตอนการตรากฎหมายได้หรือไม่เพียงใดนั้นไม่ใช่เป็นสิ่งที่จะดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ภายในระยะเวลาอันสั้นหากแต่เป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายจะต้องติดตามวิเคราะห์และประเมินผลการปฏิบัติขององค์กรของรัฐอย่างต่อเนื่องเพราะการศึกษาประเมินและการวิเคราะห์เฝ้าดูแลระบบกลไกของรัฐและการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรของรัฐอย่างสม่ำเสมอและเที่ยงตรงนั้นจะเป็นแรงผลักดันการบังคับใช้กฎหมาย (Law enforcement) ให้สามารถพัฒนาไปได้อย่างสมบูรณ์

แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ

ในประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องมืองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เพราะโครงสร้างระบบการบริหารประเทศของไทยยังยึดติดอยู่กับระบบที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแบ่งความชำนาญเฉพาะด้านให้แก่แต่ละหน่วยงาน การจัดลำดับชั้นของอำนาจหน้าที่ให้ลดหลั่นกันลงมา

(๕)

และการควบคุมแบบบังคับบัญชาตามลำดับชั้นทำให้การบริหารเป็นไปด้วยความล่าช้า
เต็มไปด้วยขั้นตอน ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานในลักษณะที่มองผลประโยชน์
ของส่วนรวมเป็นใหญ่กว่าผลประโยชน์ที่คับแคบของหน่วยงาน ระบบการบริหารตาม
โครงสร้างเดิมกำลังเป็นปัญหา รัฐไม่สามารถเป็นผู้ดำเนินการในการให้บริการสาธารณะ
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังมีองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบหลาย
องค์กรที่มีปัญหาไม่สามารถปฏิบัติภารกิจหน้าที่ได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพเพราะ
เป็นองค์กรที่ถูก “ครอบงำ” โดยฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ

ระบบการควบคุมการใช้อำนาจรัฐ

ระบบการควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจขององค์กรทั้งหลายของรัฐ
ประชาธิปไตยเป็นระบบสำคัญที่เป็นพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
ที่จะขาดเสียมิได้ ซึ่งนายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้อธิบายไว้ว่า เนื่องจากอำนาจรัฐมี
มาก ดังจะเห็นได้จากมีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติกว่า ๖๐๐ ฉบับ มีกฎหมาย
ลำดับรองนับแสนฉบับ มีกระทรวง ๑๕ กระทรวง ๑ ทบวง กรม ๒๐๐ กว่ากรม จังหวัด
๗๖ จังหวัด อำเภอกว่า ๘๕๐ อำเภอ และกิ่งอำเภอ มีรัฐวิสาหกิจ ๖๐ แห่งรวมข้าราชการ
ทุกประเภทและพนักงานของรัฐเกือบ ๓ ล้านคน ซึ่งใช้อำนาจเหนือประชาชนในทุก
เรื่อง ดังนั้น องค์กรตรวจสอบที่ ไม่ครบถ้วนก็ดี หรือไม่มีอิสระแท้จริงก็ดี ย่อมไม่มี
ประสิทธิภาพในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่กว้างขวางนี้ได้ทั้งหมด รัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ นี้จึงพยายามเพิ่มระบบตรวจสอบให้ครบถ้วนมี
อิสระอย่างแท้จริงและไม่ซ้ำซ้อนกันแต่เสริมซึ่งกันและกัน

ดังนั้น ระบบควบคุมการใช้อำนาจที่จะเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของ
ประชาชน จึงต้องมีลักษณะที่ครอบคลุมกิจกรรมสำคัญทุกประเภทให้เป็นไปโดยชอบ
ด้วยกฎหมายและเป็นธรรมและต้องมีหลักการที่ดี

(๖)

ทฤษฎีในการปรับปรุงระบบตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่ง

ระดับสูง

นายบรรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการตรวจสอบควบคุมการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงที่น่าจะเหมาะสมสำหรับประเทศไทย คือ รูปแบบที่เป็นการควบคุมทางอาญาในการพิจารณาทางการเมืองที่มีลักษณะดังนี้

๑. ใช้ระบบศาลพิเศษที่ไม่ใช่องค์กรเมืองล้วน ๆ แต่เป็นศาลที่มีองค์ประกอบส่วนใหญ่เป็นผู้พิพากษาอาชีพ และมีองค์ประกอบส่วนใหญ่มาจากองค์กรการเมืองเพื่อให้ “รู้ทัน” และ “เข้าใจ” สภาพทางการเมือง เรียกระบบพิเศษนี้ว่า “คณะตุลาการอาญาธร”

๒. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรที่บัญญัติรับรองในรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้การได้มาของคณะกรรมการดังกล่าวนี้ มีความเชื่อมโยงกับฝ่ายการเมือง แต่ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลการครอบงำทางการเมืองของพรรคการเมือง และคณะบุคคล ดังกล่าวนี้จะต้องมีความเป็นอิสระในการดำเนินการ มีอำนาจหน้าที่จำกัดเฉพาะการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิชอบเท่านั้น

๓. ผู้ถูกกล่าวหา ศาลดังกล่าวได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี หรือข้าราชการเมืองอื่น และข้อกล่าวหาที่นั่นต้องกล่าวหาว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นกระทำความผิดกฎหมายอาญาต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดสำคัญอื่นตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจะกำหนด

๔. ผู้กล่าวหาได้แก่ สมาชิกสภาหนึ่งไม่น้อยกว่า ๒๐ คน หรือบุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิด ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอาจกล่าวโทษต่อองค์กรได้สวน (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ได้

องค์กรและกระบวนการตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

นายอมร จันทรสมบูรณ์ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ประสิทธิภาพของ “การปกครองภายใต้ระบบรัฐสภา (parliamentary system)” ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับกลไกของการบริหารประเทศนั้น ๆ (ที่อยู่นอกเหนือไปจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ) ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของนักการเมืองหรือพรรคการเมืองของประเทศนั้น ๆ และขึ้นอยู่กับ

กับความเอาใจใส่และมาตรฐานทางการเมือง ฯลฯ ของสื่อมวลชนและประชาชนทั่วไป ซึ่งในภาคพื้นยุโรปตั้งแต่หลังสงครามโลก ครั้งที่สอง นักกฎหมายรัฐธรรมนูญได้สร้างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญสมัยใหม่ (constitutionalism) เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นต้นว่า บทบัญญัติที่เอา “องค์กรทางบริหารที่สำคัญเข้ามาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ฯลฯ” (ทั้งนี้แล้วแต่ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละประเทศ) โดยการนำเอาสถาบันและองค์กรที่สำคัญอื่นในการบริหารประเทศที่เกี่ยวกับการควบคุมอำนาจในทางบริหาร (มิใช่ควบคุมนโยบาย) ของนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง เข้ามาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ความสำคัญจึงอยู่ที่องค์กรเหล่านี้จะต้องมีการจัดองค์กรที่ดีตามหลักวิชาและตามหลักวิทยาศาสตร์ และจำเป็นต้องมีวิธีพิจารณาและระบบการทำงานที่ดีด้วย จึงจะให้ผลในทางปฏิบัติและมีความต่อเนื่อง

ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาตินับเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ประสบปัญหาในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมากที่สุดองค์กรหนึ่ง โดยมีประเด็นปัญหาดังนี้

๑. ปัญหาเรื่องคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นเรื่องคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. ที่กฎหมายกำหนดถึงความเป็นอธิบดีหรือเทียบเท่าของผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. เกิดเป็นประเด็นที่สำคัญขึ้น เมื่อปรากฏว่า นายสุชน ชาลีเครือ ประธานวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภา ส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ในการพิจารณาเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. ถึงความเป็นอธิบดีหรือเทียบเท่าของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๓) และ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ

ทฤษฎี พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๓) โดยศาลรัฐธรรมนูญมีมติเอกฉันท์รับคำร้องของ
ประธานรัฐสภาไว้พิจารณา

๒. ปัญหาเรื่องการสรรหาและการเลือกกรรมการ ป.ป.ช.

๒.๑ ปัญหาเรื่ององค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหา

ในประเด็นนี้แม้ว่าจะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในส่วนของ
องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาในส่วนของจำนวนกรรมการสรรหาที่มาจาก
พรรคการเมืองแล้ว แต่ก็ยังมีผู้ที่แสดงความเห็นในแนวทางที่แตกต่างไป เช่น
นายคณิน บุญสุวรรณ เสนอให้ตัดกรรมการสรรหาในส่วนที่มาจากพรรคการเมือง
แก้ไขเป็นมาจากผู้แทนองค์กรภาคประชาชนทั้งที่เป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคล จาก
ทั่วประเทศ ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือห้าคน ส่วนนายสมคิด เลิศไพฑูรย์ และนายมรุต
วันทนากร เสนอให้มีการแก้ไข มาตรา ๒๕๗ วรรคสาม โดยให้ลดสัดส่วน
คณะกรรมการสรรหาในส่วนของอธิการบดี โดยให้อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่ง ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือ ๒ คนเป็นกรรมการ เป็นต้น
นอกจากนี้ควรแก้ไข มาตรา ๒๕๗ วรรคสี่ โดยกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมว่ากรรมการ
เท่าที่มีอยู่นั้นจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหา
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๒.๒ กระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.ช.

ในประเด็นนี้มีปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นคือ ปัญหาเรื่องการ บล็อกโหวต
(Block Vote) ซึ่งอาจเกิดขึ้นทั้งในขั้นตอนของคณะกรรมการสรรหาและอาจเกิดขึ้นใน
ขั้นตอนการเลือกกรรมการ ป.ป.ช. จำนวน ๕ คนของวุฒิสภา ซึ่งมักถูกแทรกแซงจากฝ่าย
การเมือง

๓. ปัญหาเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นนี้มีปัญหา คือ การที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้กรรมการ ป.ป.ช. มีวาระ
ดำรงตำแหน่ง ๕ ปี ซึ่งแตกต่างจากองค์กรอิสระอื่น ๆ ที่มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี
ดังนั้น นายคณิน บุญสุวรรณ เสนอว่าเพื่อให้การดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระทุก
องค์กรมีวาระเท่ากัน

๔. ปัญหาเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นนี้มีปัญหา คือ การต้องคำพิพากษาให้มีความผิดและมีโทษจำคุกแต่ให้รอลงโทษ เป็นเรื่องที่ได้นำมาพิจารณาว่าเข้าหลักรัฐธรรมนูญเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕๘ วรรคท้าย และมาตรา ๒๖๐ (๗) หรือไม่ ซึ่งมีกรณีตัวอย่างคือ กรณีศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้พิพากษาว่ากรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง ๕ คน มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเนื่องจากร่วมกันปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยการออกระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนแก่กรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้พิพากษาจำคุกกรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง ๕ คนมีกำหนดคนละ ๒ ปี แต่ให้รอลงโทษมีกำหนด ๒ ปีทำให้กรรมการ ป.ป.ช. ทุกคนจึงได้ลาออกจากตำแหน่ง

๕. ปัญหาเรื่องการควบคุมตรวจสอบคณะกรรมการ ป.ป.ช.

รัฐธรรมนูญได้กำหนดมาตรการควบคุมตรวจสอบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ คือ การถอดถอนและการดำเนินคดีอาญากับคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากมีกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ทุจริตเสียเอง แต่ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ หากถูกถอดถอนหรือถูกดำเนินคดีอาญาทำให้กรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ส่งผลให้มีคดีค้างค้ำเป็นจำนวนมาก คดีจำนวนมากขาดอายุความทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง

๖. ปัญหาเรื่องอำนาจหน้าที่ของกรรมการ ป.ป.ช.

๖.๑ ปัญหาการกระบวนกรตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ปัญหาบางประการที่แสดงถึงความไม่สมบูรณ์ของกลไกการตรวจสอบ เช่นการที่ไม่มีบทกำหนดเกี่ยวกับการลงโทษที่ชัดเจนในกรณีผู้มีหน้าที่ไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินหรือยื่นบัญชีทรัพย์สินอันเป็นเท็จ ปัญหาการพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองและห้ามดำรงตำแหน่งอีกเป็นเวลา ๕ ปี จะนับวันเริ่มต้นสิ้นสุดอย่างไร และปัญหาการเปิดเผยบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นที่มีใช้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ซึ่งรัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติไว้โดยชัดเจนว่ามีให้เปิดเผยต่อสาธารณชน

๖.๒ ปัญหาเรื่องการได้สวนเรื่องทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๓๐๑ (๓)

การกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ในการได้สวนว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำผิดในทุกกรณี ทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถดำเนินการได้สวนได้ทันจึงมีคดีค้างการพิจารณาจำนวนมาก

แนวทางแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตราที่เกี่ยวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๑. แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องคุณสมบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กรณีเรื่องความไม่ชัดเจนในการวินิจฉัยคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่า นั้น ประเด็นนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตีความคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว ควรนำมากำหนดเป็นแนวทางที่ชัดเจนโดยแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๓) และในส่วนของบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญควรแก้ไขมาตรา ๒๕๖(๓)

๒. แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องการสรรหาและการเลือกกรรมการ ป.ป.ช.

๒.๑ แนวทางแก้ไขปัญหาคู่ประกอบของคณะกรรมการสรรหา

ได้มีการเสนอแก้ไขของคู่ประกอบของคณะกรรมการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ในแนวทางที่แตกต่างไป ดังนี้

๒.๑.๑ แก้ไข มาตรา ๒๕๗ วรรคสาม โดยให้ลดสัดส่วนคณะกรรมการสรรหาที่มาจากอธิการบดีให้เหลือเพียงสองคน และตัดกรรมการสรรหาที่มาจากพรรคการเมือง โดยเพิ่มเติมกรรมการสรรหาในส่วนที่มาจากผู้แทนองค์กรเอกชน

๒.๑.๒ แก้ไข มาตรา ๒๕๗ วรรคสี่ โดยกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมว่า กรรมการเท่าที่มีอยู่นั้นจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหา คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๒.๒ กระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.ช.

ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. คือ ปัญหาการ Block Vote มีการเสนอให้แก้ไขโดยให้ตัดสัดส่วนคณะกรรมการสรรหาที่มาจากฝ่ายการเมืองให้หมดไป นอกจากนี้ยังมีการเสนอให้มีกฎหมายกลางเกี่ยวกับกระบวนการสรรหาและกฎหมายควบคุมการลอบบี้ไว้ อย่างไรก็ตามการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นการแก้ไขที่ปลายเหตุ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีกในระยะยาวควรมีการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้สมัครเมือง ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสรรหาคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้มุ่งเน้นที่จะรักษาผลประโยชน์ของประเทศเป็นหลัก

๓. แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นปัญหานี้เห็นควรแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๘ โดยกำหนดให้วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี

๔. แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ป.ป.ช.

การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ป.ป.ช. เป็นปัญหาสำคัญ เพราะทำให้เกิดภาวะสุญญากาศทางการตรวจสอบทุจริต ดังนั้น ในอนาคตหากมีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ควรกำหนดแนวทางแก้ไข พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ โดยเพิ่มวรรคสาม ว่าเมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งซึ่งทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งไป จะให้ใครหรือองค์กรใดปฏิบัติหน้าที่แทนจนกว่ากรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่ นอกจากนี้จึงเห็นควรปรับปรุงกระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ให้สามารถคัดเลือกกรรมการ ป.ป.ช. ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

๕. แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องการควบคุมตรวจสอบคณะกรรมการ ป.ป.ช.

การควบคุมตรวจสอบกรรมการ ป.ป.ช. จึงทำได้คืออยู่แล้วไม่มีประเด็นแก้ไขเพิ่มเติม แต่ควรหาแนวทางแก้ไขในกรณีกรรมการ ป.ป.ช. พ้นไปทั้งคณะทำให้ไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

๖. แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องอำนาจหน้าที่ของกรรมการ ป.ป.ช

๖.๑ แนวทางแก้ไขปัญหาเฉพาะในกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ประเด็นนี้สมควรให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๓ โดยกำหนดให้เปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ๆ ทุกตำแหน่งต่อสาธารณชนไม่ควรกำหนดให้เปิดเผยเฉพาะบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเท่านั้น

๖.๒ แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องการไต่สวนเรื่องทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๓๐๑ (๓)

แนวทางการแก้ไขปัญหานี้คือ การแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๐๑ (๓) โดยกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีอำนาจ ไต่สวนเฉพาะกรณีนักการเมือง ข้าราชการระดับสูงผู้ถูกร้องเรียนว่ากระทำความผิดส่วนกรณีข้าราชการอื่นควรกำหนดให้หน่วยงานที่ผู้ร้องเป็นผู้สังกัดเป็นผู้ไต่สวนเบื้องต้นก่อนแล้วเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

จากประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ได้นำเสนอซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑. ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๓) ในเรื่องตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่าให้ชัดเจน หากไม่แก้ไขควรทำเจตนารมณ์มาตราดังกล่าวให้ชัดเจนโดยยึดจากแนวทางการตีความของศาลรัฐธรรมนูญ

๒. ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ โดยกำหนดให้เปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ๆ ทุกตำแหน่งต่อสาธารณชน

๓. **ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗** อีก ถึงแม้ปรากฏว่าได้มีการแก้ไข โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ในส่วนของวรรคสามและวรรคสี่แล้ว แต่ก็มีข้อเสนอแก้ไขในแนวทางที่แตกต่างไปดังนี้

๓.๑ **ควรแก้ไข มาตรา ๒๕๗** วรรคสาม ในส่วนขององค์ประกอบของ คณะกรรมการสรรหา โดยลดสัดส่วนคณะกรรมการสรรหาที่มาจากอธิการบดีให้เหลือ เพียงสองคน และตัดกรรมการสรรหาที่มาจากพรรคการเมือง โดยเพิ่มเติมกรรมการสรรหา ในส่วนที่มาจากผู้แทนองค์กรเอกชน

๓.๒ **ควรแก้ไข มาตรา ๒๕๗** วรรคสี่ โดยกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมว่า กรรมการเท่าที่มีอยู่นั้นจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหา คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๔. **ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘** โดยกำหนดให้วาระการดำรงตำแหน่ง ของกรรมการ ป.ป.ช. มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี

๕. **ควรแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓** โดยเพิ่มวรรคสามว่า กรณีกรรมการ ป.ป.ช. พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ใครหรือองค์กรใดจะปฏิบัติหน้าที่แทนจนกว่ากรรมการ ป.ป.ช. ชุดใหม่จะเข้ารับหน้าที่

๖. **ควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๐๑**

๖.๑ **ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๐๑ (๓)** โดยให้คณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่ได้สวนเฉพาะกรณีนักการเมือง ข้าราชการ ระดับสูง ถูกร้องเรียนว่ากระทำผิด ส่วนข้าราชการอื่นควรกำหนดให้หน่วยงานที่ผู้ถูกร้อง สังกัดเป็นผู้ได้สวนเบื้องต้นก่อนแล้วเสนอ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

๖.๒ **ควรเพิ่มเติมวรรคท้ายของมาตรา ๓๐๑** ว่า การทำหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้หมายรวมถึงคณะกรรมการอื่นใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มอบ

อำนาจให้ทำหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใดเป็นการเฉพาะแทน ป.ป.ช. ได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามที่
กฎหมายกำหนด

การแก้ไขรัฐธรรมนูญหรือการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
นับเป็นสิ่งสำคัญที่ควรดำเนินการ แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือการสร้างจิตสำนึกของผู้ที่นำ
กฎหมายไปปฏิบัติ โดยต้องยึดมั่นถึงความถูกต้อง ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่ และ
คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นสำคัญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
บทสรุปผู้บริหาร	
๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
วิธีการศึกษา	๒
ขอบเขตการศึกษา	๒
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓
๒ แนวความคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	๔
หลักการบังคับใช้กฎหมาย	๔
แนวความคิดเกี่ยวกับองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ	๑๑
ระบบการควบคุมการใช้อำนาจรัฐ	๑๒
ทฤษฎีในการปรับปรุงระบบตรวจสอบการทุจริตของ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง	๑๖
องค์กรและกระบวนการตรวจสอบการทุจริตของ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง	๑๕
แนวคิดการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติของประเทศไทย	๒๑
องค์ประกอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ	๒๓

บทที่	หน้า
องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	๒๔
การสรรหาและการเลือกกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ	๒๕
วาระการดำรงตำแหน่ง	๒๕
การพ้นจากตำแหน่ง	๒๕
การควบคุมตรวจสอบคณะกรรมการ ป.ป.ช.	๓๒
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	๓๓
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	๓๕
๓. ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช	๔๑
ปัญหาเรื่องคุณสมบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	๔๑
ปัญหาเรื่องการสรรหาและการเลือกกรรมการ ป.ป.ช	๔๓
องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาป.ป.ช.	๔๓
กระบวนการสรรหากรรมการป.ป.ช.	๔๕
ปัญหาเรื่องวาระการดำรงตำแหน่ง	๔๕
ปัญหาเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการป.ป.ช.	๔๖
ปัญหาเรื่องการควบคุมตรวจสอบคณะกรรมการ ป.ป.ช.	๔๘
ปัญหาเรื่องอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	๔๙
๔ วิเคราะห์แนวทางแก้ไขรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช.	๕๒
แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องคุณสมบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	๕๒
แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องการสรรหาและการเลือกกรรมการ ป.ป.ช	๕๒
แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการป.ป.ช.	๕๓

บทที่	หน้า
แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ป.ป.ช.	๕๔
แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องการควบคุมตรวจสอบคณะกรรมการ ป.ป.ช.	๕๔
แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องอำนาจหน้าที่ของกรรมการ ป.ป.ช.	๕๕
๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๕๗
บรรณานุกรม	๖๐
ภาคผนวก	๖๒
ประกาศคณะปฏิรูปฯ ที่เกี่ยวข้อง	

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒๕ ได้กำหนดให้ดำเนินการตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้ต้องมีรายละเอียดอันเป็นสาระสำคัญตามมาตรา ๓๓๑ ดังต่อไปนี้

(๑). การกำหนดลักษณะอันเป็นการร่ำรวยผิดปกติและการกระทำอันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่

(๒). การห้ามกระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐต้องรับผิดชอบ ทั้งในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือหลังพ้นจากตำแหน่งตามเวลาที่กำหนด

(๓). ตำแหน่งและชั้นของผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ ตำแหน่งและระดับของข้าราชการ พนักงาน และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่ต้องแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่อาจถูกถอดถอนได้ตามรัฐธรรมนูญนี้

(๔). การให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐแสดงทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมทั้งเอกสารประกอบหลักเกณฑ์ในการพิจารณาและตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินนั้นเป็นระยะและหลักเกณฑ์ในการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

(๕). วิธีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กระทำการที่สื่อให้เห็นว่ามีพฤติการณ์ดังกล่าว และมีหลักฐานหรือเบาะแสตามสมควร

(๖). กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงและทำสำนวนในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองถูกกล่าวหา โดยคำนึงถึงฐานะของตำแหน่งซึ่งมีอำนาจให้คุณให้โทษในระดับสูง และการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาตามสมควร

(๗). กระบวนการพิจารณาของวุฒิสภาในการถอดถอนผู้ใดผู้หนึ่งออกจากตำแหน่ง ซึ่งจะต้องเปิดเผย เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญ และการลงมติซึ่งต้องกระทำเป็นการลับ

(๘). กระบวนการไต่สวนและวินิจฉัยในกรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความคิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม โดยต้องกำหนดกระบวนการให้เหมาะสมกับระดับของตำแหน่งและการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาตามสมควร

(๙). การดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาล ซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา

(๑๐). ความร่วมมือที่ศาล พนักงานสอบสวน หรือหน่วยงานของรัฐ ต้องให้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(๑๑). การดำเนินการตามมาตรา ๓๐๕ วรรคห้า เพื่อฟ้องคดีรวมทั้งอำนาจในการนำตัวผู้ถูกกล่าวหามาดำเนินคดีต่อไป

(๑๒). หลักเกณฑ์และวิธีการให้ชดเชยราคาทรัพย์สินในกรณีที่ปรากฏว่ามีการ โอน หรือยกย้ายทรัพย์สิน

(๑๓). โทษที่ประธานกรรมการหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะได้รับในกรณีที่กระทำการโดยขาดความเที่ยงธรรม กระทำความคิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งต้องมีโทษสูงกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่กำหนดโทษนั้น ไม่น้อยกว่าสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ต่อมารัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ ขึ้น โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เป็นต้นไป และวุฒิสภาได้ดำเนินกระบวนการสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ครบถ้วนทั้ง ๕ คนเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๔๓ ทั้งนี้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นองค์กรใหม่ที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

โดยมุ่งหมายให้เป็นองค์กรหลักในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่มีความเป็นกลางและ
อิสระ ตลอดจนมีโครงสร้างและกลไกในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้ครอบคลุม
ทุกระดับและรอบด้านโดยกลไกที่มีประสิทธิภาพ ดังมีรายละเอียด คือ

**๑. คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีความเป็นกลาง
และอิสระ**

องค์กรที่มีบทบาทในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเป็นองค์กรที่มีความสำคัญ
เพื่อให้องค์กรดังกล่าวมีสถานะมั่นคง ไม่อาจถูกยุบเลิกเพื่อเปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย จึงจำเป็นต้อง
สถาปนาขึ้นเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขึ้นเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญโดย
กำหนดกระบวนการได้มาซึ่งกรรมการ อำนาจหน้าที่ และกระบวนการพิจารณาไว้ใน
รัฐธรรมนูญเพื่อมิให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ง่าย นอกจากนี้สภาพปัญหาหลักของการ
ตรวจสอบการทุจริตโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการ (ป.ป.ป.) คือ การปราศจากซึ่งความเป็นกลางและการขาดความอิสระของ
คณะกรรมการ ป.ป.ป. และสำนักงาน ป.ป.ป. ดังนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงได้แก้ไขให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเหมาะสมและชัดเจน
มากขึ้น โดยได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ดำรงตำแหน่ง
ได้เพียงวาระเดียว เปลี่ยนแปลงกระบวนการได้มาซึ่งกรรมการ ป.ป.ช. เสียใหม่ โดยให้มี
คณะกรรมการสรรหาเสนอรายชื่อให้วุฒิสภาที่มีความเป็นกลางเลือก และกำหนดให้
สำนักงาน ป.ป.ช. มีความอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการ
ดำเนินการอื่นโดยไม่ขึ้นอยู่กับองค์กรอื่น

* สุรพล นิติไกรพจน์ และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะ
กรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๔๖ หน้า ๓๒ .

๒. การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับและรอบด้านโดยกลไกที่มี

ประสิทธิภาพ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับตั้งแต่การตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร ผู้พิพากษาในศาลฎีกา ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด รองอัยการสูงสุด ไปจนถึงนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะการปกครองท้องถิ่น กรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐตลอดจนบุคคล หรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจ หรือได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางการปกครอง

การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในทุกระดับดังกล่าวเป็นไปอย่างรอบด้าน ทั้งการตรวจสอบความผิดทางวินัย ความผิดทางอาญา การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน และการตรวจสอบเพื่อถอดถอนจากตำแหน่ง โดยมีการแบ่งแยกกระบวนการตรวจสอบทางกฎหมาย และทางการเมืองไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งแบ่งแยกการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐทั่ว ๆ ไป ออกจากการตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นอกจากนี้สภาพปัญหาที่มีอยู่เดิมซึ่งเกิดจากกลไกการตรวจสอบก็ได้รับการแก้ไข ไม่ว่าจะเป็นการได้สวนข้อเท็จจริง การตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน การให้มีอำนาจขอให้ศาลออกหมายจับและหมายค้น การชี้มูลความผิดทางวินัยและอาญา ตลอดจนการ

กำหนดให้มีการจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขึ้นรองรับ
สำหรับการดำเนินคดีอาญาต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยเฉพาะ^๒

การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติ
ให้มืองค์กรที่มีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ในรูปแบบของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ดังกล่าว ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเจตนารมณ์ที่ดีที่ต้องการให้องค์กรดังกล่าวเป็นองค์กรที่มี
ประสิทธิภาพและเป็นองค์กรหลักที่พิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ เพื่อที่จะ
ทำให้การเมืองและระบบราชการของไทยมีความใสสะอาดตามแนวคิดธรรมาภิบาล
(Good Governance) ที่มุ่งเน้นการใช้อำนาจที่มีความเปิดเผย โปร่งใสและสามารถตรวจ
สอบได้ แต่เนื่องจากตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ที่บัญญัติขึ้นเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น
เป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่และภารกิจในเรื่องใหม่ ๆ ที่ยังมีได้มีการนำมาปฏิบัติมา
ก่อนหน้านี้นี้ ดังนั้น การปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงประสบกับอุปสรรค
ข้อขัดข้อง และปัญหาในการดำเนินการอยู่หลายประการ ซึ่งมีทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจาก
บทบัญญัติของกฎหมายที่ไม่ชัดเจน หรือมีข้อความขัดหรือแย้งกันเอง อีกทั้งการจัดโครงสร้าง
องค์กรภายในซึ่งยังไม่มี ความเหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจที่รัฐธรรมนูญกำหนด ตลอดจน
ข้อจำกัดในการปฏิบัติงานในกระบวนการสืบเนื่องมาจากขอบเขตภารกิจที่กว้างขวาง
และหลากหลายตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผลในการปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำให้เกิดเป็นประเด็นที่ได้
มีการตั้งคำถามในสังคมไทยเป็นอย่างมาก ดังนั้น ในวาระที่สังคมไทยตื่นตัวและเรียกร้อง
ให้ปฏิรูปการเมืองและแก้ไขรัฐธรรมนูญ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงแนวความคิด
ทฤษฎี โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ บทบาทภารกิจและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
 ตลอดจนปัญหากฎหมายที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยเฉพาะในส่วนของรัฐธรรมนูญ

^๒ เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๒

มาตรา ๒๕๗ ถึงมาตรา ๓๐๒ ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี ที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ บทบาทภารกิจ และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๒. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยด้านเอกสาร (Document Research) ซึ่งทำการศึกษาจากหนังสือ ตำรา บทความ วารสาร หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต และสิ่งพิมพ์ของนักวิชาการ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเนื่องจากการศึกษานี้เป็นการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ จึงได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม ตลอดจนวิเคราะห์ข้อเท็จจริงต่าง ๆ และประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อไปสู่การจัดทำข้อสรุปและข้อเสนอแนะในการ แก้ไขปัญหาต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาถึงแนวความคิด ทฤษฎี ที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ บทบาทภารกิจและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตลอดจน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใต้บทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๗ ถึงมาตรา ๓๐๒

อันจะเป็นแนวทางไปสู่การจัดทำข้อเสนอในการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบถึงแนวความคิด ทฤษฎี ที่มา โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ บทบาท
ภารกิจและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๒. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อ
ดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๓. ทำให้ทราบถึงแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ
ป.ป.ช.

บทที่ ๒

แนวความคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

กับการจัดตั้งคณะกรรมการและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

รัฐบาลหรือฝ่ายบริหารมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการปกครองประเทศ ซึ่งอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลนั้นมีได้มีขอบเขตอยู่แต่เฉพาะการบริหารให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้วางนโยบายและดำเนินการปกครองประเทศด้วย อาจกล่าวได้ว่าอำนาจการบริหารประเทศของรัฐบาลมีอย่างกว้างขวางมาก ซึ่งในการบริหารงานของรัฐบาลมีความเกี่ยวพันกันอย่างยิ่งกับผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ทำให้อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ระหว่างผลประโยชน์ของส่วนรวมกับผลประโยชน์ส่วนตัว ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ จึงพยายามสร้างสถาบันหรือวิธีการในการควบคุมฝ่ายบริหารที่เกิดผลดีที่สุด เพื่อเป็นหลักประกันให้กับประชาชนและไม่เป็นอุปสรรคแก่ฝ่ายบริหารในการบริหารประเทศ โดยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมีแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

หลักการบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับกฎหมาย (Law Enforcement) เป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่จะส่งผลให้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของรัฐเกิดประสิทธิภาพ ถ้าหากว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายข้างต้นบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและมีความเสมอภาค กล่าวคือเมื่อพบว่ามีกรณีละเมิดข้อบัญญัติของกฎหมายขึ้นเมื่อใด เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องไม่รอช้าต่อการเข้าดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืนข้อกฎหมาย หรือหลีกเลี่ยงกฎหมายอย่างเฉียบพลันนั้น จะมีผลต่อจิตใจของผู้กระทำผิด และบุคคลอื่น ๆ กำลังจะเอาเยี่ยงอย่างเกิดการเกรงกลัวหรือเข็ดขยาดต่อการประพฤติดผิด หรือหลีกเลี่ยง

การปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายและเป็นผลให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุขในสังคมตามมาในที่สุด^๓

มาตรการต่าง ๆ ที่เป็นสภาพบังคับ (sanction) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบังคับใช้กฎหมายมีอยู่หลายลักษณะ และในแต่ละลักษณะยังมีจุดมุ่งหมายและผลที่แตกต่างกันอีกด้วย สภาพบังคับบางลักษณะมีวัตถุประสงค์เพื่อจูงใจให้ประชาชนปฏิบัติตามและเกรงกลัวต่อการกระทำผิดกฎหมายเพราะกลัวว่าจะถูกลงโทษหรือถูกบังคับให้ชดใช้ค่าเสียหาย ซึ่งเป็นมาตรการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ทั้งในด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา สภาพบังคับบางลักษณะมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกัน (preventive) มิให้เกิดผลร้าย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถคาดการณ์หรือเล็งเห็นได้ว่าการกระทำใดน่าจะก่อให้เกิดอันตรายขึ้น ก็อาจมีการห้ามหรือให้หยุดการกระทำนั้น ๆ เสีย ได้ด้วยวิธีการตามกฎหมาย แต่ในสภาพบังคับบางประการก็มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น

ในกลุ่มกฎหมายที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นกฎหมายมหาชน (public law) ซึ่งรัฐได้ตราขึ้นในลักษณะที่มีการกำหนดโทษในการถอดถอนออกจากตำแหน่งและอาจมีโทษทางอาญาแก่ผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย โดยมีเจตนารมณ์ที่สำคัญ คือ เพื่อคุ้มครองให้ปลอดภัยจากเหตุเดือดร้อนรำคาญและความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินต่าง ๆ และเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้คงไว้ซึ่งคุณภาพอันเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ดังนั้น การใช้ดุลพินิจบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นการใช้ดุลพินิจเพื่อการตัดสินใจระหว่างความปลอดภัยของสังคมกับสิทธิเสรีภาพของเอกชนที่จะต้องถูกจำกัดดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม

^๓ โภคิน พลกุล. ปัญหาและข้อคิดบางเรื่องจากรัฐธรรมนูญ, กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พรชัย, ๒๕๓๕. หน้า ๑๓๗-๑๔๐.

ความรู้สึกพื้นฐานของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่จะให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผลตามที่รัฐได้ตราขึ้นไว้หรือไม่ กระบวนการของกฎหมายที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบจะมีผลในทางคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ (public interest) ได้เพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับการใช้ "ดุลยพินิจ" (discretion) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกฝ่ายตามบทบาทของตนอย่างเหมาะสมและสอดคล้องซึ่งกันและกัน หากเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแม้เพียงฝ่ายเดียวใช้อำนาจหรือดุลยพินิจของตนเพื่อการบังคับใช้กฎหมาย นอกเหนือไปจากการใช้เจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว การคุ้มครองปกป้องสังคมให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเกิดความสงบสุขก็ไม่อาจที่จะประสบผลตามความมุ่งหมายของกฎหมายได้เลย ด้วยเหตุนี้การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้บรรลุผลและมีประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญนั้น จึงควรที่จะต้องมีการศึกษาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอย่างละเอียดถี่ถ้วนและรอบคอบ เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้มีอำนาจในการตัดสินใจจะต้องมีพื้นฐานตามความคิดทางปรัชญากฎหมายมหาชนและมีประสบการณ์เพียงพอที่จะสามารถคาดการณ์หรือประเมินถึงสภาพการณ์ที่เป็นผลประโยชน์สาธารณะ (public interest) ที่แท้จริงและผลประโยชน์ของเอกชนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมเนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐบาลแผนพัฒนาการเมืองและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหลายประการและอาจเป็นเรื่องที่อาจนำมาซึ่งความขัดแย้งทางการเมืองจนก่อให้เกิดความไม่สงบสุขในสังคมขึ้น

ปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีความสลับซับซ้อนขึ้นจากสาเหตุที่มีความเกี่ยวพันในปัญหาค่าง ๆ ทั้งในลักษณะของปัญหาทางการเมือง นโยบายการพัฒนาปัญหาทางสังคม ปัญหาเศรษฐกิจและอื่น ๆ จะถูกจัดให้อยู่ในกรอบของเป้าหมายตามที่รัฐประสงค์ในขั้นตอนการตรากฎหมายได้หรือไม่เพียงใดนั้นไม่ใช่เป็นสิ่งที่จะดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ภายในระยะเวลาอันสั้นหากแต่เป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายจะต้องติดตามวิเคราะห์และประเมินผลการปฏิบัติขององค์กรของรัฐอย่างต่อเนื่องเพราะการศึกษาประเมินและ

การวิเคราะห์เฝ้าดูและระบบกลไกของรัฐและการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรของรัฐอย่างสม่ำเสมอและเที่ยงตรงนั้นจะเป็นแรงผลักดันการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) สามารถพัฒนาไปได้อย่างสมบูรณ์

แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ

จากรายงานการวิจัยของวิษณุ วัลัญญู สรุปได้ว่า “องค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ” เป็นสถาบันทางการบริหาร (Institutions Administrative) ที่จำเป็นสำหรับรัฐประชาธิปไตยสมัยใหม่ ซึ่งเห็นความจำเป็นของการที่จะต้องสร้างดุลยภาพระหว่างการบริหารที่มีประสิทธิภาพกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของราษฎร โครงสร้างของระบบบริหารแบบดั้งเดิมไม่สามารถตอบสนองต่อภาระหน้าที่ดังกล่าวได้ เนื่องจากโครงสร้างขององค์กรมีลักษณะของการแบ่งงานตามความชำนาญเฉพาะด้านและการจัดลำดับของอำนาจหน้าที่และการมีสายบังคับบัญชาที่ตามลำดับชั้น ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ใหญ่โตเกินไปจนทำให้การทำงานเป็นไปด้วยความล่าช้า

ภาระหน้าที่สำคัญขององค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ คือ การวางระเบียบ (regulate) และการควบคุม (control) กิจกรรมที่อาจมีผลกระทบอย่างสำคัญต่อผลประโยชน์ หรือเศรษฐกิจของชาติเป็นส่วนรวม หรือเกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะ หรืออาจกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของราษฎร ไม่ว่ากิจกรรมนั้นจะดำเนินการ โดยรัฐหรือโดยเอกชนก็ตาม ดังนั้น องค์กรของรัฐที่เป็นอิสระจึงต้องมีสถานะพิเศษอยู่ภายในโครงสร้างทางการเมืองและการบริหารของรัฐ

องค์กรของรัฐที่เป็นอิสระนี้เป็นกลไกการบริหารของรัฐสมัยใหม่ที่มีแนวความคิดในการแก้ปัญหาอันเกิดจากการบริหารที่นับว่าเป็นปัญหาร่วมกันประการใหญ่ ๆ นั่นคือ ปัญหาอันเกิดจากความล่าช้าในการตัดสินใจเนื่องจากโครงสร้างการบริหารแบบดั้งเดิมที่มักจะยึดติดอยู่กับกฎหมาย ถือกฎระเบียบขุมหม่อมเป็นสรณะ (juridism) โดยไม่พิจารณาเจตนารมณ์แท้จริงของกฎหมาย ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องใหม่ ๆ ซึ่งมีความสลับซับซ้อนทางเทคนิคและต้องอาศัยการปรับตัวของฝ่ายปกครองอย่างสูงและในประการสุดท้ายคือ ปัญหาอันเกิดจากความไม่มีประสิทธิภาพ

ของโครงสร้างบริหารแบบดั้งเดิมในการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของรัฐและในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของราษฎร

ความจำเป็นที่จะต้องมืองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระในประเทศไทยก็เพราะโครงสร้างระบบการบริหารประเทศของไทยยังยึดติดอยู่กับระบบที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแบ่งความชำนาญเฉพาะด้านให้แก่แต่ละหน่วยงาน การจัดลำดับชั้นของอำนาจหน้าที่ให้ลดหลั่นกันลงมาและการควบคุมแบบบังคับบัญชาตามลำดับชั้นทำให้การบริหารเป็นไปด้วยความล่าช้า เต็มไปด้วยขั้นตอน ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานในลักษณะที่มองผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นใหญ่กว่าประโยชน์ที่คับแคบของหน่วยงาน ระบบการบริหารตามโครงสร้างเดิมกำลังเป็นปัญหา รัฐไม่สามารถเป็นผู้ดำเนินการในการให้บริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังมีองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบหลายองค์กรที่มีปัญหาไม่สามารถปฏิบัติภารกิจหน้าที่ได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพเพราะเป็นองค์กรที่ถูก “ครอบงำ” โดยฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ^๑

ระบบการควบคุมการใช้อำนาจรัฐ

ระบบการควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจขององค์กรทั้งหลายของรัฐประชาธิปไตยเป็นระบบสำคัญที่เป็นพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่จะขาดเสียมิได้ ซึ่งบรรศักดิ์ อูวรรณโณ ได้อธิบายไว้ว่า เนื่องจากอำนาจรัฐมีมาก ดังจะเห็นได้จากมีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติกว่า ๖๐๐ ฉบับ มีกฎหมายลำดับรองนับแสนฉบับ มีกระทรวง ๑๔ กระทรวง ๑ ทบวง กรม ๒๐๐ กว่ากรม จังหวัด ๗๖ จังหวัดอำเภอกว่า ๘๕๐ อำเภอ และกิ่งอำเภอ มีรัฐวิสาหกิจ ๖๐ แห่งรวมข้าราชการทุกประเภทและพนักงานของรัฐเกือบ ๓ ล้านคน ซึ่งใช้อำนาจเหนือประชาชนในทุกเรื่อง ดังนั้น องค์กรตรวจสอบที่ไม่ครบถ้วนก็ดี หรือไม่มีอิสระแท้จริงก็ดี ย่อมไม่มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่กว้างขวางนี้ได้หมด

^๑ วิษณุ วัลบุญ. รายงานวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอการปฏิรูปการเมืองไทย : องค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ . กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๓๘, หน้า ๖.

รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๔๐ นี้จึงพยายามเพิ่มระบบตรวจสอบให้ครบถ้วนมีอิสระ
อย่างแท้จริงและไม่ซ้ำซ้อนกันแต่เสริมซึ่งกันและกัน

ดังนั้น ระบบควบคุมการใช้อำนาจที่จะเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของ
ประชาชน จึงต้องมีลักษณะที่ครอบคลุมกิจกรรมสำคัญทุกประเภทให้เป็นไปโดยชอบ
ด้วยกฎหมายและเป็นธรรมและต้องมีหลักการที่ดี^๔

อมร จันทร์สมบูรณ์ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการควบคุมการใช้อำนาจรัฐไว้
ว่า ระบบ impeachment (กลไกควบคุมทางการเมือง) ในระบบกระบวนการยุติธรรม
impeachment ของสหรัฐอเมริกา^๕ ได้กำหนดให้ “สภาผู้แทนราษฎร” เป็น “ผู้กล่าวหา
และทำสำนวน” (inquiry) และกำหนดให้ “สภาสูง” เป็นองค์กรชี้ขาด (court of
impeachment) แต่สำหรับประเทศฝรั่งเศสได้ไปไกลถึงกับมี high court of justice
ในทางอาญาสำหรับประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี^๖

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้ให้ความเห็นว่าประเทศไทยปัจจุบันประสบปัญหา
เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันสูงของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง
ซึ่งมีองค์กรและวิธีการตรวจสอบควบคุมการทุจริตที่ใช้ในอดีตถึงปัจจุบันมี ๒ วิธีการหลัก
คือ

๑) วิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการทั่วไปล่วงหน้า อันประกอบด้วย
การตรวจสอบโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การตรวจสอบโดยคณะกรรมการ
ป.ป.ป. และการตรวจสอบโดยสมาชิก รัฐสภา

๒) วิธีการพิเศษที่ใช้ตรวจสอบโดยยึดและอายัดทรัพย์สินผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองโดยมิได้มีการประกาศทราบล่วงหน้า ซึ่งได้แก่ การยึด หรืออายัดทรัพย์สิน
โดยอาศัยอำนาจพิเศษของนายกรัฐมนตรีตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย
หรือการออกประกาศคณะรัฐประหารกำหนดกระบวนการตรวจสอบทรัพย์สินขึ้นใหม่

^๔ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ .รวมสาระรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร:
มติชน,๒๕๔๑ หน้า๖๕-๗๓

^๖ อมร จันทร์สมบูรณ์. “โครงสร้างรัฐธรรมนูญในอนาคตของไทย”.วารสารกฎหมายปกครอง เล่ม ๕
ตอน ๑ (มกราคม) ๒๕๓๘: หน้า ๑๖ .

ระบบการตรวจสอบทุจริตของนักการเมือง. (impeachment) เป็นกระบวนการกล่าวหา โดยฝ่ายนิติบัญญัติกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิด หรือบางกรณีใช้กล่าวหาประชาชนที่ร่วมกันทำผิดกับเจ้าหน้าที่ (private citizen) เดิมเป็นหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติเท่านั้น แต่หลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ขยายแนวความคิดอย่างกว้างขวาง ดังนั้น ระบบอิมพิชเมนต์อาจจะเป็นวิธีการใช้โดยฝ่ายบริหาร (executive body) เช่น ประเทศจีน (ควบคุมโดยสภาควบคุมหรือ control yuan) หรือทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น ที่ประเทศคิวบา กฎหมายกำหนดให้ที่ประชุมของคณะรัฐมนตรีอาจจะฟ้องร้องประธานาธิบดี หรือรัฐมนตรีในความผิดอาญาต่อรัฐ

ความหมายของอิมพิชเมนต์ (impeachment) ในทางกฎหมาย คือ การฟ้องร้องเท่านั้น ส่วนการนำไปใช้ในกระบวนการพิจารณาข้อกล่าวหาได้มีการนำไปใช้ในรูปแบบที่แตกต่างกัน เช่น ในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา อำนาจการพิจารณาขึ้นอยู่กับฝ่ายนิติบัญญัติ (legislature) ส่วนในประเทศฝรั่งเศส เบลเยียม อิตาลีและอินเดีย ใช้รูปแบบการพิจารณาโดยศาล^๑

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้แบ่งการควบคุมการใช้อำนาจรัฐเป็น ๓ ประเภท

๑) การควบคุมการใช้อำนาจรัฐภายในฝ่ายบริหาร ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอน ต่าง ๆ สำหรับการดำเนินการทางการปกครองขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย มีประสิทธิภาพในการบังคับกฎหมายให้สามารถรักษาประโยชน์สาธารณะได้ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

๒) การควบคุมการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐฝ่ายบริหาร ภายหลังจากดำเนินการโดยองค์กรภายนอกที่ควบคุม ได้แก่

(๑) คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

^๑ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ . รายงานวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอการปฏิรูปการเมืองไทย. : ระบบการตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๓๕ .หน้า ๑๖

- (๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช.
- (๓) ตุลาการ โดยการฟ้องร้องต่อ
- (๔) ศาลปกครอง
- (๕) ผู้ตรวจการรัฐสภา^๔

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้เพิ่มระบบและองค์การตรวจสอบการใช้อำนาจให้ครอบคลุมทุกด้าน และมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง

๓) การแยกการตรวจสอบการทุจริตทางการเมืองออกจากการตรวจสอบทางกฎหมายในอดีตการตรวจสอบรัฐบาลมีเพียงทางเดียว คือ การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล ซึ่งเป็นการตรวจสอบทางการเมืองแต่มีปัญหาประการสำคัญ คือ การพยายามทำให้การไม่ไว้วางใจทางการเมืองซึ่งไม่ต้องมีหลักฐานแน่ชัดกลายเป็นการต้องพิสูจน์พยานหลักฐานที่แน่ชัดกลางสภา ซึ่งเป็นสิ่งที่กระทำได้ยากหรือไม่ได้เลย เป็นเหตุให้ผู้ไม่สมควรไว้วางใจให้บริหารต่อไปยังคงค้างความไม่มีหลักฐานทำให้อยู่ในตำแหน่งต่อไปได้ และคนที่บริสุทธิ์ก็อาจมีมลทินโดยไม่มีโอกาสพิสูจน์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงพยายามแยกการไม่ไว้วางใจทางการเมืองและการพิสูจน์ทางกฎหมายออกจากกัน กล่าวคือ

(๑) การตรวจสอบทางนโยบายและเรื่องอื่น ๆ ด้วย การอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี (มาตรา ๑๘๕ และ ๑๘๖) หากมีการระบุพฤติการณ์สื่อในทางทุจริตหรือร้ายวณผิดปกติต้องดำเนินการส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) พิจารณาก่อน เมื่อส่งไปแล้วก็อภิปรายพฤติการณ์ทุจริตหรือร้ายวณผิดปกติต่อไปและลงมติไม่ไว้วางใจได้ โดยไม่ต้องรอผลการสอบสวนทาง ป.ป.ช. และแม้ว่ารัฐบาลจะได้รับเสียงข้างมากในการลงมติไม่ไว้วางใจ แต่กระบวนการสอบสวนถึงพฤติการณ์ทุจริตของ ป.ป.ช. ก็ยังคงดำเนินต่อไปเพื่อพิสูจน์ให้ข้อเท็จจริงปรากฏ แต่ถ้าเป็นการอภิปรายในเรื่องอื่นก็สามารถทำได้โดยไม่มีข้อจำกัด

^๔ เรื่องเดียวกัน. หน้า ๓๑-๓๒.

(๒) การตรวจสอบทางกฎหมายถึงพฤติการณ์ทุจริตหรือร่ำรวยผิดปกติ การพิสูจน์ดังกล่าวทำได้ ๔ วิธี คือ

- ฝ่ายค้านขออภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีโดยกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ทุจริตหรือร่ำรวยผิดปกติ ภายหลังจากยื่นคำร้องให้ ป.ป.ช. แล้ว (มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง)
- ส.ส. ๑ ใน ๔ ของ ส.ส. ทั้งหมดร้องขอต่อ ป.ป.ช. ให้ไต่สวนว่านายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ส.ส. ส.ว. ประธานศาลทั้งหลาย ผู้พิพากษาหรือตุลาการ บุคคลในองค์กรตรวจสอบทั้งหลาย อัยการสูงสุดหรือข้าราชการระดับสูงมีพฤติการณ์สื่อว่าทุจริตหรือร่ำรวยผิดปกติ (มาตรา ๓๐๔)
- ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๕๐,๐๐๐ คน ร้องขอต่อ ป.ป.ช. ให้ไต่สวนว่านายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ส.ส., ส.ว. ประธานศาลทั้งหลาย ผู้พิพากษาหรือตุลาการ บุคคลในองค์กรตรวจสอบทั้งหลาย อัยการสูงสุดหรือข้าราชการระดับสูงมีพฤติการณ์สื่อว่าทุจริตหรือร่ำรวยผิดปกติ
- ผู้เสียหายจากการทุจริต ร้องขอต่อ ป.ป.ช. ให้ไต่สวนว่านายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ส.ส., ส.ว. ประธานศาลทั้งหลาย ผู้พิพากษาหรือตุลาการ บุคคลในองค์กรตรวจสอบทั้งหลาย อัยการสูงสุดหรือข้าราชการระดับสูงมีพฤติการณ์สื่อว่าทุจริตหรือร่ำรวยผิดปกติ

ทฤษฎีในการปรับปรุงระบบตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงระบบการตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง พอสรุปได้ดังนี้

๑. หลักการที่หนึ่ง หลักนิติธรรมและความชอบด้วยกฎหมายทางอาญา (rule of law and criminal legality) หมายถึง หลักการที่ว่าความผิด (offense) ก็คือ โทษ (penalty) ก็คือ องค์กรพิจารณาคดีและวิธีพิจารณาคดี (court and procedure) ต้องกำหนด

ไว้โดยกฎหมายที่ประกาศใช้ก่อนเกิดเหตุ การใช้มาตรการย้อนหลังโดยผู้กระทำความผิด มาทราบอยู่ในขณะกระทำผิดว่าตนต้องถูกปฏิบัติอย่างไรไม่ว่าในเรื่องสารบัญญัติหรือวิธี พิจารณาไม่น่าชอบด้วยหลักนี้ เรียกทางวิชาการว่า “แนวความคิดทางกฎหมายในการ พิจารณาคดีการเมือง” ซึ่งถือหลักว่า ความผิดและโทษคงต้องอาศัยกฎหมายอาญาที่ใช้ อยู่ในขณะกระทำผิดเป็นหลัก แต่อาจตั้งศาลพิเศษ ซึ่งมีวิธีพิจารณาพิเศษในความผิดนั้น ได้หากศาลนั้น ๆ และวิธีพิจารณานั้น ๆ ตั้งไว้แล้วก่อนผู้ผิดนั้นจะถูกพิจารณาคดี

๒. หลักการที่สอง คือ หลักการพิจารณาคดีการเมืองหรือกิจการเมืองให้มี ประสิทธิภาพและได้ผล โดยให้ควบคุมผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจและอิทธิพลอย่างเหมาะสม การกระทำของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับสูง เป็นการกระทำทางนโยบายที่มีความผิด ทางอาญาอยู่ด้วย การพิจารณาโดยอาศัยสภาพบังคับทางการเมือง โดยถอดถอนแต่เพียง ประการเดียวยังไม่เพียงพอ เพราะความผิดทางนโยบายและอาญานั้นอาจร้ายแรงมาก บุคคลเหล่านี้สมควรได้รับโทษอาญาจากการถอดถอนออกจากตำแหน่งด้วย นอกจากนั้นหากลงโทษเพียงอย่างเดียวโดยไม่ต้องรับโทษทางอาญา บุคคลเหล่านี้อาจ พ้นตำแหน่งไปเพียงระยะสั้นแล้วกลับมาดำรงตำแหน่งเดิมได้อีกเพราะการเมืองเป็นเรื่อง สับเปลี่ยนตำแหน่งตลอดเวลา และหากถอดถอนเพียงประการเดียวแล้วไม่ต้องรับโทษ ทางอาญาอีก ก็เท่ากับการยอมรับหลักความไม่เท่าเทียมกันของบุคคล การพิจารณาคดี บุคคลด้วยองค์การพิเศษและวิธีพิจารณาพิเศษแตกต่างจากการพิจารณาคดีอาญาหรือ ทุจริตธรรมดา จึงเป็นสิ่งที่สมควรทำอย่างยิ่งตามหลักที่ว่าต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่เหมือนกัน ด้วยวิธีเดียวกันและต้องปฏิบัติกับสิ่งที่แตกต่างกันด้วยวิธีที่ต่างกัน จึงจะเป็นหลักเสมอ ภาคที่แท้จริง

รูปแบบการตรวจสอบควบคุมที่น่าจะเหมาะสมสำหรับประเทศไทยคือ รูปแบบที่เป็นการควบคุมทางอาญาในการพิจารณาทางการเมืองที่มีลักษณะดังนี้ คือ

๒.๑ ใช้ระบบศาลพิเศษที่ไม่ใช่องค์กรการเมืองล้วน ๆ แต่เป็นศาลที่มี องค์ประกอบส่วนใหญ่เป็นผู้พิพากษาอาชีพ และมีองค์ประกอบส่วนใหญ่มาจากองค์กร การเมืองเพื่อให้ “รู้ทัน” และ “เข้าใจ” สภาพทางการเมือง เรียกระบบพิเศษนี้ว่า “คณะ ตุลาการอาญาธร” มีอำนาจตัดสินคดีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองถูกกล่าวหาว่ากระทำ

ความผิดอาญาสำคัญหรือทุจริต หรือร่ำรวยผิดปกติ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อำนาจที่ว่าเป็นอำนาจลงโทษทางอาญา และให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินคำพิพากษาดังกล่าวอุทธรณ์ฎีกาต่อไปไม่ได้

๒.๒ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรที่บัญญัติรับรองในรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้การได้มาของคณะกรรมการดังกล่าวนี้ มีความเชื่อมโยงกับฝ่ายการเมือง แต่ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลการครอบงำทางการเมืองของพรรคการเมือง และคณะบุคคล ดังกล่าวนี้จะต้องมีความเป็นอิสระในการดำเนินการ มีอำนาจหน้าที่จำกัดเฉพาะการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิชอบเท่านั้น ส่วนการประพฤติมิชอบธรรมดาไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการดังกล่าว วาระการดำรงตำแหน่งควรมีวาระยาวนานพอควร เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วจะได้รับการแต่งตั้งอีกไม่ได้เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระ โดยจะต้องปรับปรุงวิธีพิจารณาไต่สวนข้อเท็จจริงให้เหมาะสมกับสถานะบุคคลและสภาพของเรื่องวิธีพิจารณาการไต่สวนการทุจริตหรือร่ำรวยผิดปกติก็ต้องต่างกัน และจะต้องปรับปรุงให้หน่วยงานธุรการของ ป.ป.ช. คือสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและรัฐสภามิถึงประมาณเป็นของตนเอง มีบุคลากรที่เป็นข้าราชการพลเรือนแต่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาโดยตรงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หน่วยราชการที่เป็นอิสระนี้มีตัวอย่างในประเทศฝรั่งเศสและหลายประเทศ และควรจะเป็นหลักการที่ใช้สำหรับหน่วยธุรการขององค์กรตรวจสอบทุกองค์กร ทั้งนี้เพื่อไม่ให้หน่วยธุรการดังกล่าวตกอยู่ภายใต้บังคับบัญชา และความเกรงกลัวอำนาจบังคับบัญชาของบุคคลซึ่งคนจะเป็นผู้ตรวจสอบและควบคุม

๒.๓ ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งศาลดังกล่าวได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นสมาชิกรัฐสภา รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น และข้อกล่าวหาเหล่านั้นต้องกล่าวหาว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นกระทำความผิดกฎหมายอาญาต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดสำคัญอื่นตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจะกำหนด (เช่น ค้ายาเสพติด ฯลฯ) หรือทุจริตหรือร่ำรวยผิดปกติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ อนึ่งหากมีบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองร่วมกระทำความผิดไม่ว่าในฐานะตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ก็อยู่ในอำนาจศาลดังกล่าวที่จะพิจารณาเช่นกัน

๒.๔ ผู้กล่าวหาได้แก่ สมาชิกสภาจำนวนหนึ่งไม่น้อยกว่า ๒๐ คน หรือบุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิด ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอาจกล่าวโทษต่อองค์กรไต่สวน (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ได้

๓. หลักการที่สาม คือ การกำหนดองค์กรดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ เพราะเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญของประเทศ ไม่สมควรให้อยู่ในกฎหมายธรรมดา นอกจากนั้นองค์กรและกระบวนการพิจารณาก็เป็นองค์กรและกระบวนการพิเศษที่สำคัญสมควรบัญญัติรองรับไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังที่นานาประเทศกระทำกันทั้งนี้เพื่อให้แก้ไขยาก^๙

องค์กรและกระบวนการตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

อมร จันทรสมบัติ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การปกครองในระบบประชาธิปไตยมีกลไกที่มี “ลักษณะเฉพาะ” อยู่ประการหนึ่ง คือ ประชาชนเป็นเจ้าของประเทศแต่ประชาชนไม่สามารถใช้อำนาจรัฐได้โดยตรง จึงเลือก “ผู้แทนราษฎร” ขึ้นจำนวนหนึ่งไปใช้อำนาจแทนตน (ประชาชน) โดย “ผู้แทนราษฎร” เหล่านั้นจะใช้ทั้งอำนาจนิติบัญญัติ (ตรากฎหมาย) และอำนาจบริหาร (เป็นคณะรัฐมนตรี)

ประสิทธิภาพของ “การปกครองภายใต้ระบบรัฐสภา (parliamentary system)” ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับกลไกของการบริหารประเทศนั้น ๆ (ที่อยู่นอกเหนือไปจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ) ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของนักการเมืองหรือพรรคการเมืองของประเทศนั้น ๆ และขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่และมาตรฐานทางการเมือง ฯลฯ ของสื่อมวลชนและประชาชนทั่วไป (สังคมวิทยาการเมือง) ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ทราบกันดีในกลุ่มกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศต่าง ๆ ในภาคพื้นยุโรปตั้งแต่หลังสงครามโลก ครั้งที่สอง นักกฎหมายรัฐธรรมนูญได้สร้างบัญญัติรัฐธรรมนูญสมัยใหม่ (constitutionalism) เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นต้นว่าบทบัญญัติที่เอา “องค์กรทางการเมืองที่สำคัญเข้ามาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ฯลฯ” (ทั้งนี้แล้วแต่ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละประเทศ) โดยการนำเอาสถาบันและองค์กรที่สำคัญอื่นในการบริหารประเทศที่เกี่ยวกับการควบคุมอำนาจในทาง

^๙ เรื่องเดียวกัน. หน้าเดิม

บริหาร (มิใช่ควบคุมนโยบาย) ของนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง เข้ามาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ความสำคัญจึงอยู่ที่องค์กรเหล่านี้จะต้องมีการจัดองค์กรที่ดีตามหลักวิชา และตามหลักวิทยาศาสตร์ และจำเป็นต้องมีวิธีพิจารณาและระบบการทำงานที่ดีด้วยจึงจะให้ผลในทางปฏิบัติและมีความต่อเนื่อง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจที่สำคัญ องค์กรหนึ่งที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มิใช่สถาบันฯ ที่มีรูปแบบสากล แต่เป็นรูปแบบของประเทศโดยเฉพาะ แต่โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสถาบันที่ได้จัดตั้งแล้ว มีประโยชน์และทำหน้าที่สำคัญสำหรับประเทศตามสภาพการบริหารของไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยทบทวนแก้ไขเกี่ยวกับโครงสร้าง ฯลฯ บางประการ

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญตามแนวทาง constitutionalism ได้ขยายตัวออกไปเป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งสถาบันอิสระ หรือกึ่งอิสระต่าง ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจ (โดยมิชอบ) ของนักการเมือง และผู้บริหารระดับสูง ซึ่งมีระบบเชี่ยวชาญพิเศษและมีกระบวนการ (process) พิเศษที่แตกต่างและแยกออกไปตามอำนาจหน้าที่ของสถาบันเหล่านั้น

การที่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญได้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐองค์กรหนึ่งมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญอันเป็นแนวทางของการจัดทำรัฐธรรมนูญสมัยใหม่ (constitutionalism) เพื่อให้เป็นไปตามหลักการจัดองค์กรตามหลักกฎหมายมหาชนสมัยใหม่

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้บัญญัติให้ ป.ป.ช. เป็นองค์กรอิสระภายนอกที่ทำหน้าที่ควบคุมการใช้อำนาจรัฐ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ อันจะส่งผลให้การบริหารงานและการใช้อำนาจของรัฐเป็นไปอย่างโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ด้วย^{๖๖}

^{๖๖} อมร จันทร์สมบุญ. โครงสร้างรัฐธรรมนูญในอนาคตไทย. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., ม.ป.ป. หน้า ๓๓-๓๔.

แนวคิดการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติของประเทศไทย

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการของประเทศไทยมีมาแต่อดีตนับตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี สมัยกรุงรัตนโกสินทร์จนถึงยุคปัจจุบัน โดยจุดเริ่มต้นของยุคปัจจุบัน ได้เริ่มจากมีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคือ กฎหมายลักษณะอาญาร.ศ.๑๒๗ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. ๒๔๗๑ พระราชบัญญัติคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๖ พระราชกฤษฎีกาวิธีพิจารณาลงโทษข้าราชการและพนักงานเทศบาลผู้กระทำผิดหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ พ.ศ. ๒๔๕๐ พระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๔๕๒

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๔๕๔ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิบัติราชการตามมติประชาชน(ก.ป.ช.) เพื่อรับเรื่องราวร้องทุกข์และพัฒนาเป็นกรมตรวจราชการแผ่นดิน ในปี พ.ศ. ๒๔๕๖ แต่ได้ถูกยุบเลิกไปในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับภาษีอากร (ก.ต.ภ.) ขึ้นตามพระราชบัญญัติตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับภาษีอากรและรายได้อื่นของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๓ ภายหลังการปฏิวัติเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ได้มีการปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดินใหม่ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนโดยรวมงานของ ก.ต.ภ. สำนักงานคณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์และงานของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เข้าด้วยกัน แล้วจัดตั้งเป็นสำนักงานคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติ ราชการ (ก.ต.ป.) ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๑๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ มีหน้าที่ตรวจและติดตามการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับการทุจริต และประพฤติมิชอบ แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เป็นผลให้

สำนักงาน ก.ต.ป. ต้องถูกยุบเลิกไป

เมื่อนายสัญญา ชรรณศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลได้มีเจตจำนงที่จะป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในวงราชการให้หมดสิ้นไปหรืออย่างน้อยก็ให้บรรเทาเบาบางลง จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ

ทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความใน ข้อ ๘(๖) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๕ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ แต่ไม่ทันได้เริ่มดำเนินการ นายสัญญาธรรมศักดิ์ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเสียก่อน หลังจากนั้นเมื่อได้รับ พระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรี อีกครั้งก็ได้ปรับปรุงคณะกรรมการ ป.ป.ป.ใหม่ และเริ่มดำเนินงานตั้งแต่วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๑๗ หลังจากนั้นไม่นานก็ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๑๘ และตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๑๘ จัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ป. สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีขึ้น

เมื่อได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งมีการกำหนดองค์กรอิสระขึ้นรวม ๘ องค์กร หนึ่งในจำนวนนั้นได้มีองค์กรหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เรียกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น

ต่อมาในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ (ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกาศราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๑๑๔ ก วันที่ ๑๗ พ.ย. ๒๕๔๒) เป็นผลให้สำนักงาน ป.ป.ป. ได้ถูกยุบเลิกไป และได้มีการจัดตั้งเป็นสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่เรียกโดยย่อว่า "สำนักงาน ป.ป.ช." ขึ้น**

** สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. "ประวัติและความเป็นมา." แหล่งที่มา [ออนไลน์] <http://mccc.thaigov.net/nccc/office.php>. ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕. หน้า ๑.

องค์ประกอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๗ กำหนดให้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกแปดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา โดยกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องเป็นผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์
- (๓) เคยเป็นรัฐมนตรี กรรมการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด อธิบดี หรือเทียบเท่าหรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์
- (๔) ไม่วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๕) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๖) ไม่ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
- (๗) ไม่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- (๘) ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ
- (๙) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- (๑๐) ไม่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๑๑) ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- (๑๒) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
- (๑๓) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๑๔) ไม่อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เนื่องจาก
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความ
อันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

(๑๕) ไม่เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง และยังไม่พ้น
กำหนดห้าปีนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติจนถึงวันเลือกตั้ง

(๑๖) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง
สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๗) ไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิก หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรค
การเมืองในระยะ ๓ ปี ก่อนดำรงตำแหน่ง

(๑๘) ไม่เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

**องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติ**

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช
๒๕๔๘ มาตรา ๒๕๗ วรรคสามและวรรคสี่ กำหนดให้การสรรหาและการเลือกกรรมการ
ป.ป.ช.ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๕๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้มี
คณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวน
๑๕ คน ประกอบด้วย

๑. ประธานศาลฎีกา
๒. ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
๓. ประธานศาลปกครองสูงสุด
๔. ประธานกรรมการการเลือกตั้ง
๕. ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
๖. ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๗. ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน

๘. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองที่สมาชิกในสังกัดดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน

๙. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองที่สมาชิกในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน

๑๐-๑๕ อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหกคน

ในกรณีที่มีเหตุทำให้ต้องมีการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแต่มีกรรมการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่ครบองค์ประกอบหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติได้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

การสรรหาและการเลือกกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ กำหนดให้การสรรหาและการเลือกกรรมการ ป.ป.ช. ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มี คณะกรรมการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจำนวนสิบห้าคน ประกอบด้วยประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองที่สมาชิกในสังกัดดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองที่สมาชิกในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน และอธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหกคน เป็นกรรมการ^{๑๒} โดยให้คณะกรรมการสรรหา

^{๑๒} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๕๕ ก ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ . หน้า ๒.

มีหน้าที่สรรหา และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบแปดคนเสนอต่อประธาน วุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น ทั้งนี้ ภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว มติในการเสนอชื่อต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๒) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อในบัญชีตามข้อ (๑) ซึ่งต้องทำโดยวิธีการลงคะแนนลับ ในการนี้ให้บุคคลซึ่งได้รับคะแนนสูงสุด และมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการ แต่ถ้าจำนวนผู้ได้รับเลือกที่ได้คะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบถ้วนคนให้นำรายชื่อของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อที่เหลืออยู่ทั้งหมดมาให้สมาชิกวุฒิสภาออกเสียงลงคะแนนอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และในกรณีนี้ ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนเป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินถ้วนคน ให้ประธานวุฒิสภา จับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

(๓) ให้ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการตาม (๒) ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

(๔) ให้ประธานวุฒิสภา ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ^{๓๓}

ขั้นตอนกระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.ช.

ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอนหลักคือ ขั้นตอนการดำเนินการของคณะกรรมการสรรหา ขั้นตอนการดำเนินการของคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ และขั้นตอนการดำเนินการของวุฒิสภา โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังนี้

^{๓๓} พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒.

เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๑๑๔ ก ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๒.

ขั้นตอนการดำเนินการของคณะกรรมการสรรหา

๑. คณะกรรมการสรรหาจะสรรหาโดยเปิดรับสมัครให้ผู้ทรงคุณวุฒิไปสมัครด้วยตนเอง ที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และอีกวิธีหนึ่งคือ ให้กรรมการสรรหาแต่ละคนไปสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิตามจำนวนที่คณะกรรมการสรรหากำหนด เช่น กรรมการสรรหาคนหนึ่งสามารถเสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้ไม่เกิน ๒ คน เป็นต้น

๒. เมื่อครบกำหนดเวลารับสมัครและการเสนอรายชื่อจากกรรมการสรรหาแล้วคณะกรรมการสรรหาจะทำการตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้น ในเรื่องของคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ความประพฤติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและพฤติกรรมทั่วไปของบุคคลดังกล่าว หากพบว่ามีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนถูกต้องก็จะพิจารณาคัดรายชื่อออกจากการรับสมัคร หากมีคุณสมบัติครบถ้วนถูกต้องคณะกรรมการสรรหาก็จะเชิญผู้สมัครและผู้ได้รับการเสนอชื่อจากกรรมการสรรหาทุกคนร่วมประชุม เพื่อแสดงความคิดเห็นและตอบข้อซักถามภายในเวลาที่กำหนด

๓. คณะกรรมการสรรหาประชุมเพื่อลงมติเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ที่จะได้รับเลือกจะต้องได้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เมื่อเลือกได้ครบจำนวนแล้วคณะกรรมการสรรหาทำหนังสือถึงประธานวุฒิสภาเสนอบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการสรรหา โดยเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น

ขั้นตอนการดำเนินการของคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ

๑. วุฒิสภาจัดประชุมเพื่อตั้งคณะกรรมการสามัญ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อ ซึ่งประกอบด้วยกรรมการที่มาจากตัวแทนของคณะกรรมการสามัญประจำสภาทุกคณะ และจากการเสนอชื่อของคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา

๒. คณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อนี้มีหนังสือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบประวัติและความประพฤติซึ่งขั้นตอนนี้จะมีความกว้างขวางและลงลึกในข้อมูลมากกว่าที่

คณะกรรมการสรรหาคำเนิการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม นอกจากนี้ คณะกรรมการสามัญจะมีหนังสือเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ไปยังสื่อมวลชนทุกประเภทให้ สาธารณชนได้รับทราบเพื่อขอความร่วมมือในการส่งข้อมูลเกี่ยวกับผู้ได้รับการเสนอชื่อ ให้แก่คณะกรรมการสามัญฯ

๓. เมื่อได้รับข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ แล้วคณะกรรมการสามัญฯ จะเชิญ ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อแสดงความคิดเห็นและตอบข้อซักถามกับคณะกรรมการสามัญฯ (การแสดงวิสัยทัศน์)

๔. คณะกรรมการสามัญฯ รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานเสนอประธาน วุฒิสภา รายงานที่เสนอมี ๒ ส่วนคือ รายงานของคณะกรรมการสรรหา จะเสนอให้วุฒิสภา พิจารณาล่วงหน้า อีกส่วนคือรายงานคณะกรรมการสามัญฯ จะจัดทำเป็นรายงานลับ เพื่อแจกให้วุฒิสภาและห้ามนำออกจากห้องประชุม เมื่อพิจารณาเสร็จแล้วสมาชิกวุฒิสภา ต้องส่งคืนและทำลาย

ขั้นตอนการดำเนินการของวุฒิสภา

๑. ในการประชุมวุฒิสภาเพื่อเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้วิธีลงคะแนนลับในรอบ แรกผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่ มีอยู่เป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ารอบแรกไม่มีผู้ได้รับเลือกหรือได้รับเลือกแต่ไม่ครบจำนวน ให้ นำรายชื่อที่เหลืออยู่มาลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป โดยในรอบนี้ผู้ได้ คะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนเป็นผู้ได้รับเลือก กรณีมีผู้ได้รับคะแนน เท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้ผู้ได้รับเลือกเกินจำนวน ประธานวุฒิสภาจะเป็นผู้จับ สลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

๒. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีหนังสือแจ้งยังผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแจ้งให้ ลาออกจากการดำรงตำแหน่งต่าง ๆ หรือเลิกประกอบวิชาชีพตามข้อห้ามที่กำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับเลือกจากวุฒิสภา กรณีผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับ เลือกจากวุฒิสภาไม่ลาออกจากราชการหรือเลิกประกอบวิชาชีพตามข้อห้ามที่กำหนดไว้ ในรัฐธรรมนูญ ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยได้รับเลือกจากวุฒิสภา ซึ่งจะต้องดำเนินการสรรหา ตามกระบวนการข้างตนใหม่

๓. ประธานวุฒิสภานำรายชื่อขึ้นทูลเกล้าเพื่อทรงโปรดเกล้าแต่งตั้ง^{๑๔}

วาระการดำรงตำแหน่ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๘ กำหนดให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเก้าปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

การพ้นจากตำแหน่ง การสรรหาและการเลือกกรรมการ ป.ป.ช.ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

การพ้นจากตำแหน่ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ กำหนดเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ดังนี้

๑. กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๘ ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งโดยดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

๒. นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

^{๑๔} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. "โครงสร้างองค์กร".

แหล่งที่มา[ออนไลน์] <http://www.nccc.thaigov.net/nccc/office/org.php> ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ .

(มาตรา ๘ กำหนดไว้ดังนี้ ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๑. มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
๒. มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์
๓. เคยเป็นรัฐมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือรับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด อธิบดี หรือเทียบเท่าตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์

มาตรา ๑๐ กำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

๑. เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
๒. เป็นหรือเคยเป็นสมาชิก หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะเวลา ๓ ปี ก่อนดำรงตำแหน่ง
๓. เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
๔. วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
๕. เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
๖. ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
๗. อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
๘. ดิฉยาเสพติดให้โทษ
๙. เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
๑๐. ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
๑๑. เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง ห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
๑๒. เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการหน่วยงานของรัฐ

หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

๑๓. เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

๑๔. อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เนื่องจากจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

๑๕. เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง และยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติจนถึงวันเลือกตั้ง)

(๕) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๑ คือ เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ หรือของหน่วยงานของรัฐ ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด หรือประกอบวิชาชีพอิสระใด

(๖) วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖ คือ การเข้าชื่อร้องขอว่า กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดขาดความเที่ยงธรรมหรือจงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือมีพฤติการณ์ที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรง

(๗) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

๓. ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งตามวาระพร้อมกันทั้งหมดให้เริ่มดำเนินการสรรหาและเลือกกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งซึ่งไม่ใช่ตามวาระให้ดำเนินการสรรหาและเลือกใหม่โดยให้เสนอชื่อที่สมควรเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจากผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์หรือสาขารัฐศาสตร์เป็นจำนวนสองเท่าของผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งต่อประธานวุฒิสภา และให้วุฒิสภามีมติเลือก ทั้งนี้ให้ดำเนินการเลือกให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่

พ้นจากตำแหน่ง ในกรณีที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งไม่ทั้งหมดหรือบางส่วนในระหว่างที่อยู่นอกสมัยประชุมของรัฐสภาให้ดำเนินการสรรหาและเลือกภายในสามสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมของรัฐสภา ในกรณีที่ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ในวาระเริ่มแรกกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่วุฒิสภามีมติเลือกให้มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งเพียงครึ่งหนึ่งของวาระที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งดังกล่าวและเพื่อประโยชน์ในการเลือกผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว เป็นคราวแรก โดยวุฒิสภาซึ่งเลือกตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญนี้มีให้นำบทบัญญัติที่ให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้เพียงวาระเดียวมาใช้บังคับ

การควบคุมการตรวจสอบคณะกรรมการ ป.ป.ช.

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการอื่น ๆ มีปัญหาว่าถ้า กรรมการ ป.ป.ช. ทุจริตเสียเองจะมีการตรวจสอบหรือไม่อย่างไร ในเรื่องนี้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดมาตรการควบคุมไว้ดังนี้

๑. การถอดถอนกรรมการ ป.ป.ช.

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๘ กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรมีสสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาว่า กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดกระทำการขาดความเที่ยงธรรม จงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติการณ์ที่เป็นที่เสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรงและขอให้วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งได้

มติของวุฒิสภาให้กรรมการ ป.ป.ช. พ้นจากตำแหน่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

๒. การดำเนินคดีอาญา กรรมการ ป.ป.ช.

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐๐ กำหนดให้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ว่ากรรมการ ป.ป.ช. ผู้ไคร้ร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

คำร้องขอ ตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำการตามวรรคหนึ่งเป็นข้อๆ ให้ชัดเจน และให้ยื่นต่อประธานวุฒิสภา เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับคำร้องแล้วให้ส่งคำร้องดังกล่าวไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อพิจารณาพิพากษา

กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างนั้นมิได้จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ยกคำร้องดังกล่าว

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ก. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ใ้สอบสวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งนำความเห็นเสนอต่อวุฒิสภา กรณีมีการร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน รองประธานศาลฎีกา ตุลาการศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร รองอัยการสูงสุด ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๒) ใต้อำนาจข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งทำความเข้าใจไปยัง อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรณี มีผู้กล่าวหาหรือเรียนให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิก สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น และให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวหรือ บุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนด้วย

(๓) ใต้อำนาจและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิด ฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่ในการยุติธรรม

(๔) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลง ของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของ ทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและชั้นหรือระดับ ของ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของ ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี

(๗) รายงานผลการตรวจสอบ และผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อ คณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี และนำรายงานนั้นออกพิมพ์เผยแพร่ ต่อไป

(๘) เสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือ วางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(๘) ดำเนินการให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้อนุมัติหรืออนุญาตให้สิทธิประโยชน์หรือออกเอกสารสิทธิแก่บุคคลใดไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการ

(๑๐) ดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๑) ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งเลขาธิการ

(๑๒) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๑๓) ดำเนินการอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติหรือที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในชั้นนี้ได้แก่

(๑๓.๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

(๑๓.๒) พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒

(๑๓.๓) กฎหมายว่าด้วยการจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรี

ข. อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้ข้าราชการพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นปฏิบัติภารกิจหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ให้ถ้อยคำเพื่อประโยชน์แห่งการไต่สวน ข้อเท็จจริง

(๒) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการหรือสถานที่อื่นใดรวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใดๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการเพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด

หรืออาช้คเอกสารทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานอื่นใดซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไต่สวนข้อเท็จจริง และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

(๓) มีหนังสือให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการ ส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานเอกชนดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การไต่สวนข้อเท็จจริง หรือการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๔) วางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงค่าเดินทาง และค่าตอบแทนของพยานบุคคล และเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเรื่องอื่นใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๕) วางระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินสินบนตามมาตรา ๒๘

(๖) ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของสำนักงาน ป.ป.ช.

(๗) ในการดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๗.๑) แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ

(๗.๒) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อให้มีการจับและควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาซึ่งระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นผู้กระทำ ความผิดหรือเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มูล เพื่อส่งตัวไปยังพนักงานอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการต่อไป

(๗.๓) การปล่อยตัวผู้ถูกจับชั่วคราว

(๘) ฟ้องคดีหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี แล้วแต่กรณี ดังนี้

(๘.๑) ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดได้แต่งตั้ง คณะทำงานขึ้นพิจารณาแล้วไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินคดีได้

(๘.๒) ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุด

(๕) มีอำนาจส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งพักราชการหรือพักงาน เพื่อรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนข้อเท็จจริง

ก. อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายอื่น

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในกรณีที่ขณะทำงานไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีได้ภายในกำหนดระยะเวลา ๑๔ วัน นับแต่วันตั้งคณะกรรมการ

๒. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ ในกรณีที่มีพฤติการณ์ปรากฏแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือมีการกล่าวหาหรือเรียนว่าการดำเนินการซื้อ การจ้าง การแลกเปลี่ยน การเช่า การจำหน่ายทรัพย์สิน การได้รับสัมปทาน หรือการได้รับสิทธิใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐครั้งใด มีการกระทำอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจ ดังนี้

(๑) แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ

(๒) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างหน่วยงานของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลาย อันจำเป็นแก่การรวบรวมพยานหลักฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน

(๓) คำเนิการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใด ๆ ในระหว่าง พระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการเพื่อตรวจสอบ ก้น ยึด หรืออายัดเอกสาร ทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานอื่นใด ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องที่ ทำการไต่สวนข้อเท็จจริง และหากคำเนิการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้สามารถคำเนิการต่อไป

ได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

(๔) คำเนิการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมาย เพื่อให้มีการจับและควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิด หรือเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการป.ป.ช. ได้มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มูล เพื่อส่งตัวไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการต่อไป

(๕) ขอให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวนดำเนินการตามหมายของศาลที่ออกตาม (๓) หรือ (๔)

(๖) กำหนดระเบียบโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการสืบสวนและสอบสวนการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และการประสานงานในการดำเนินคดีระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ประธานกรรมการ และกรรมการ ป.ป.ช. เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้อนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานการสอบสวนให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินคดีต่อไป การดำเนินการเกี่ยวกับการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ถือว่าบทบัญญัติที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๓. พระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดังนี้

ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้การจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของ

รัฐมนตรี เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยกำหนดประเภทของนิติบุคคลที่จะ
จัดการหุ้น กำหนดแบบสัญญาจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรี^{*๔}

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐๒
กำหนดให้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีหน่วยธุรการของ
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการ
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขึ้นตรงต่อประธานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

การแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติ ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติและวุฒิสภา

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมี
อิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ตามที่
กฎหมายบัญญัติ

^{*๔} เรื่องเดียวกัน

บทที่ ๓

ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นับเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญองค์กรหนึ่ง ที่มีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นับเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ประสบปัญหา ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมากที่สุดองค์กรหนึ่งเช่นกัน โดยมีประเด็นปัญหาดังนี้

๑. ปัญหาเรื่องคุณสมบัติของกรรมการป.ป.ช.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๗ วรรคสอง ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ กำหนดให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องเป็นผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ โดยมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) เคยเป็นรัฐมนตรี กรรมการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด อธิบดี หรือเทียบเท่าหรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์

ประเด็นเรื่องคุณสมบัติของกรรมการป.ป.ช. ที่กฎหมายกำหนดถึงความเป็นอธิบดีหรือเทียบเท่าของผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ กรรมการป.ป.ช. เกิดเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญเกือบทุกครั้งในการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งในอดีตที่ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับเรื่องนี้ไว้พิจารณา โดยมี

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔๔/๒๕๔๗ เป็นกรณีคณะกรรมการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาสรรหาผู้ที่มีคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญที่สมควรเป็นกรรมการ ป.ป.ช. จำนวน ๑๔ คนเสนอต่อประธานวุฒิสภา และที่ประชุมวุฒิสภาลงมติเลือกบุคคลดังกล่าว กรรมการ ป.ป.ช. จำนวน ๗ คน ต่อมาเมื่อสมาชิกวุฒิสภาจำนวนหนึ่ง เสนอเรื่องต่อประธานวุฒิสภา ว่า การสรรหาและการลงมติเลือกกรรมการ ป.ป.ช. น่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เนื่องจากผู้ที่ได้รับเลือกจำนวน ๓ คน ขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๖ (๓) เพราะเหตุไม่เคยดำรงตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๖ (๓) บัญญัติไว้ ประธานวุฒิสภาจึงได้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า มติของคณะกรรมการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ในการวินิจฉัยว่า “อธิบดีหรือเทียบเท่า” ให้หมายถึงผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๐ โดยไม่คำนึงถึงการบริหารงานว่าเทียบเท่าตำแหน่งอธิบดีหรือไม่นั้น ชอบด้วยรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๖ (๓) หรือไม่ หากมติของคณะกรรมการสรรหาดังกล่าวไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แต่ไม่ทำให้กระบวนการสรรหาทั้งหมดต้องเสียไป จะต้องมีการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. แทนผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อด้วยคุณสมบัติดังกล่าวที่จะต้องขาดคุณสมบัติหรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า กรณีตามคำร้อง ประธานรัฐสภาเป็นผู้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ของคณะกรรมการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. จึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๖ แต่คำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๖ ได้ จะต้องเป็นคำร้องที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการสรรหา กรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๗ บัญญัติให้มีขึ้นและบัญญัติให้อำนาจไว้ ได้ดำเนินการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. โดยมีมติเกี่ยวกับคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้สมัครและผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นอธิบดีหรือเทียบเท่าตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๖ (๓) ไปแล้ว กรณีตามคำร้องเป็นการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญแปลความหมายบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๖ (๓) เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครและผู้ได้รับการเสนอชื่อที่มีตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่า ซึ่งคณะกรรมการสรรหาได้ดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

สรรหากรรมการ ป.ป.ช. เกิดขึ้น และวุฒิสภาเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นองค์กรที่รับการเสนอชื่อของผู้ที่ได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหาเพื่อพิจารณาเลือกต่อไป ตลอดจนผู้สมัครและผู้ได้รับการเสนอชื่อต่างก็ได้ส่งสัยในอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องอันเป็นผลให้ได้มาซึ่งรายชื่อของบุคคลดังกล่าว และวุฒิสภาก็ได้ดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ของตนเรียบร้อยแล้ว คำร้องของประธานรัฐสภาดังกล่าวจึงไม่เป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. หรือวุฒิสภาที่เกี่ยวข้องในกระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๖^{๖๖}

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้เกิดปัญหาเรื่องคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. อีกครั้ง หนึ่งโดยเฉพาะในเรื่องการดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่า นั้น เป็นประเด็นซึ่งรอกการวินิจฉัยจากศาลรัฐธรรมนูญ โดยนายสุชน ชาติเครือ ประธานวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภา ส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ในการพิจารณาเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. ถึงความเป็นอธิบดีหรือเทียบเท่าของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๓) และ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๓) โดยศาลรัฐธรรมนูญมีมติเอกฉันท์รับคำร้องของประธานรัฐสภาไว้พิจารณา

๒. ปัญหาเรื่องการสรรหาและการเลือกกรรมการ ป.ป.ช.

๒.๑ ปัญหาเรื่ององค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหา

ในประเด็นนี้ปรากฏว่าได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่ององค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาแล้ว โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ซึ่งแก้ไขในส่วนของวรรคสามและวรรคสี่ ของมาตรา ๒๕๗ โดยมี

^{๖๖} บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. คำบรรยายวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑๓. วันศุกร์ที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๕. หน้า ๒๑๕- ๒๒๐.

เหตุผลคือ องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามมาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้มีกรรมการสรรหามาจากผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคละหนึ่งคนซึ่งเลือกกันเองให้เหลือห้าคนเป็นกรรมการด้วย แต่ข้อเท็จจริงในปัจจุบันปรากฏว่าพรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นมีจำนวนที่พรรคการเมืองทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้มีองค์ประกอบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ครบกำหนดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงสมควรแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาดังกล่าวเพื่อให้สามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้ จึงจำเป็นต้องตรารัฐธรรมนูญนี้^{๑๑}

แต่อย่างไรก็ตามแม้จะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในส่วนขององค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาแล้ว แต่ก็มีผู้ที่แสดงความเห็นในแนวทางที่แตกต่างไป เช่น คณิน บุญสุวรรณ เสนอให้ตัดปัญหาเรื่องจำนวนพรรคการเมืองในสภาที่มีจำนวนไม่แน่นอน อย่างเป็นทางการถาวร โดยให้ตัดกรรมการสรรหาในส่วนที่มาจากพรรคการเมืองแก้ไขเป็นมาจาก ผู้แทนองค์กรภาคประชาชนทั้งที่เป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคลจากทั่วประเทศ ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือห้าคน^{๑๒} ขณะที่ สมคิด เลิศไพฑูรย์ และ มรุต วันทนากร เสนอให้มีการแก้ไข มาตรา ๒๕๗ วรรคสาม ในส่วนขององค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหา โดยให้มีคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวน ๑๑ คน โดยลดสัดส่วนคณะกรรมการสรรหาในส่วนของอธิการบดี โดยให้อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือ ๒ คนเป็นกรรมการ^{๑๓} นอกจากนี้คณะกรรมการพิจารณาศึกษา

^{๑๑} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๔๘. หน้า ๑-๓.

^{๑๒} คณิน บุญสุวรรณ. “ครูสอนรัฐธรรมนูญ” แหล่งที่มา [ออนไลน์]

http://www.kaninboonsuwan.com/08_constitution_teacher11.htm. ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๕. หน้า ๓.

^{๑๓} สมคิด เลิศไพฑูรย์ และมรุต วันทนากร. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ข้อบกพร่องและแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : สถาบันสัญญาธรรมศักดิ์เพื่อประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘. หน้า ๒๑๐.

ประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ วุฒิสภา เห็นว่าควรปรับปรุงความในมาตรา ๒๕๗ วรรคสี่ โดยกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมว่ากรรมการเท่าที่มีอยู่นั้นจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ^{๒๐}

๒.๒ กระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.ช.

ในประเด็นนี้มีปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นคือ ปัญหาเรื่องการ บล็อกโหวต (Block Vote) ซึ่งอาจเกิดขึ้นทั้งในขั้นตอนของคณะกรรมการสรรหาที่ต้องจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๘ คนเสนอต่อวุฒิสภา และอาจเกิดขึ้นในขั้นตอนการเลือกกรรมการ ป.ป.ช. จำนวน ๕ คนของวุฒิสภา ซึ่งมักถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองเนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบทุจริต ทำให้นักการเมืองต้องการให้พรรคพวกของตนเข้าไปเป็นกรรมการ ป.ป.ช. โดยก่อนที่จะมีการประชุมวุฒิสภาเพื่อเลือก กรรมการ ป.ป.ช. นั้นมักมีกระแสข่าวเรื่อง การบล็อกโหวตเกิดขึ้นเสมอ ทำให้ให้การเลือกกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีความเป็นกลางและไม่อิสระ นอกจากนี้กระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ยังมีปัญหาในเรื่องความล่าช้าในการคัดเลือก โดยไม่สามารถคัดเลือกกรรมการ ป.ป.ช. มาทำหน้าที่แทนกรรมการ ป.ป.ช. ชุดเดิมได้เนื่องจากมีปัญหาในเรื่องการวินิจฉัยเรื่องคุณสมบัติกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ล่าออกก่อน ทำให้กระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ต้องสะดุดลงในหลายครั้ง

๓. ปัญหาเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ ป.ป.ช.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๘ กำหนดให้ กรรมการ ป.ป.ช. มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ประเด็นเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ ป.ป.ช. มีประเด็นปัญหา คือ การที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้กรรมการ ป.ป.ช. มีวาระดำรงตำแหน่ง ๕ ปี ในขณะที่

^{๒๐} วุฒิสภา. รายงานคณะกรรมการพิจารณาศึกษาประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐. กรุงเทพฯ : วุฒิสภา, ม.ป.ป. หน้า ๑๒.

องค์การอิสระที่มีหน้าที่ตรวจสอบองค์การอื่นๆ มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี ซึ่งมีความเหลื่อมล้ำกัน ดังนั้น คณิน บุญสุวรรณ เสนอว่าเพื่อให้การดำรงตำแหน่งในองค์การอิสระทุกองค์การมีวาระเท่ากัน ควรแก้ไข มาตรา ๒๕๘ ให้กรรมการ ป.ป.ช. มีวาระการดำรงตำแหน่งหกปี^{๒๐}

๔. ปัญหาเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ป.ป.ช.

ปัญหาสำคัญที่ทำให้กรรมการ ป.ป.ช. ต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะคือ ปัญหาเรื่องการออกระเบียบจ่ายค่าตอบแทนให้กับกรรมการ ป.ป.ช. เอง โดยกรรมการ ป.ป.ช. เคยเสนอเรื่องนี้ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาซึ่งศาลรัฐธรรมนูญไม่รับพิจารณาเรื่องดังกล่าว

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖๓/๒๕๔๗ เป็นกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๖ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการออกระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนของประธานกรรมการและกรรมการ ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๗ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาในเบื้องต้นมีว่าศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องของกรรมการ ป.ป.ช. ไว้พิจารณาตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๖ ได้หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีขึ้นตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๗ และมีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๐๑ จึงเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ส่วนหน้าที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ได้ นั้น ต้องเป็นกรณีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญด้วย เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว

^{๒๐} คณิน บุญสุวรรณ. “ครูสอนรัฐธรรมนูญ” แหล่งที่มา [ออนไลน์]

เห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๐๑ (๖) และมาตรา ๓๐๒ วรรคสาม ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๐๗ ออกระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนของประธานกรรมการและกรรมการ ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้มีการประกาศใช้โดยเปิดเผยในราชกิจจานุเบกษาแล้ว แสดงว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้มีความสงสัยในอำนาจหน้าที่ของตนหรือมีความขัดแย้งกันระหว่างกรรมการ ป.ป.ช. ในปัญหาดังกล่าวแต่อย่างใด การที่ ส.ส. และ ส.ว. เข้าชื่อยื่นคำร้องต่อประธานวุฒิสภา เพื่อส่งคำร้องไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กล่าวหาว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจออกระเบียบดังกล่าว เป็นเรื่องที่ ส.ส. ส.ว. ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๐๐ แต่ กลุ่ม ส.ส. และ ส.ว. ดังกล่าวมิได้เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ จึงมิได้เป็นการโต้แย้งกันในปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

ดังนั้น การที่กรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตามมาตรา ๓๐๑(๖) และมาตรา ๓๐๒ วรรคสาม ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๐๗ ออกระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนของประธานกรรมการและกรรมการ ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ โดยที่ยังไม่มีกรณีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับการออกระเบียบดังกล่าว และไม่ได้มีปัญหาอันเกิดขึ้นจากการใช้อำนาจหน้าที่ดังกล่าว กรณีนี้จึงมีลักษณะเป็นการหารือ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่อาจรับไว้พิจารณาให้ได้ เพราะไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๖ ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการเสียงข้างมาก จำนวน ๘ คน จึงให้ยกคำร้องส่วนตุลาการเสียงข้างน้อย จำนวน ๗ คน เห็นว่า กรณีตามคำร้องดังกล่าว มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นแล้ว และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญเป็นผู้นำเสนอคำร้องจึงต้องรับไว้พิจารณา^{๒๒}

^{๒๒} บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. คำบรรยายวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑๓. วันศุกร์ที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๕. หน้า ๒๒๓-๒๒๔.

อย่างไรก็ตามเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้พิพากษาว่ากรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง ๕ คนมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเนื่องจากร่วมกันปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยการออกกระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนแก่กรรมการ ป.ป.ช. ซึ่ง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้พิพากษาจำคุกกรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง ๕ คนมีกำหนดคนละ ๒ ปี แต่ให้รอลงโทษมีกำหนด ๒ ปี ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้กรรมการ ป.ป.ช. ทุกคนจึงได้ลาออกจากตำแหน่งทำให้ต้องการสรรหากรรมการสรรหาใหม่ ทำให้มีคดีค้างค้างอยู่เป็นจำนวนมาก^{๒๓} การต้องคำพิพากษาให้มีความผิดและมีโทษจำคุกแต่ให้รอลงโทษ เป็นเรื่องที่ได้นำมาพิจารณาว่าเข้าหลักรัฐธรรมนูญเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕๘ วรรคท้าย และมาตรา ๒๖๐ (๗) หรือไม่ อุดม รัฐอมฤต ให้ความเห็นว่า ตามมาตรา ๓๐๐ กรรมการจะกลับเข้าทำหน้าที่ได้ก็ต่อเมื่อศาลฎีกา มีคำสั่งยกฟ้องซึ่งกฎหมายอาจเขียนไม่ครอบคลุมแต่ก็สามารถที่จะตีความมาตราดังกล่าวได้ว่า เมื่อศาลมีคำพิพากษาว่ามีความผิดกรรมการก็ไม่สามารถที่จะไปทำหน้าที่ได้จึงไม่ต้องไปตีความประเด็นมาตรา ๒๕๘ วรรคท้าย และมาตรา ๒๖๐ (๗) และในกรณีคุณสมบัติของคณะกรรมการ ตามมาตรา ๒๕๗ วรรคสอง ตามรัฐธรรมนูญที่ว่า กรรมการ ป.ป.ช. ต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์เป็นที่ประจักษ์ มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ซึ่งการต้องคำพิพากษาเป็นการขาดคุณสมบัติตามมาตรานี้แล้ว^{๒๔}

๕. ปัญหาเรื่องการควบคุมตรวจสอบคณะกรรมการ ป.ป.ช.

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่หลักในการควบคุมตรวจสอบการทุจริตของผู้อื่น หากมีกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุจริตเสียเอง รัฐธรรมนูญได้กำหนดมาตรการควบคุมไว้ ดังนี้

^{๒๓} เครือข่ายกฎหมายมหาชนไทย บทบรรณาธิการครั้งที่ ๑๔

^{๒๔} จตุรัสความคิด แหล่งที่มา [ออนไลน์] http://www.101newschannel.com/squarethink_detail.php?news_id=14)

๕.๑. การถอดถอน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๘ กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำการขาดความเที่ยงธรรม จงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติการณ์ที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรง และขอให้วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งได้ สำหรับมติของวุฒิสภาที่ให้กรรมการ ป.ป.ช. พ้นจากตำแหน่งนั้น ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๔ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

๕.๒. การดำเนินคดีอาญา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐๐ กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกของทั้งสองสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอ ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่า กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ไต่ราวยศพิศปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ การควบคุมตรวจสอบการทุจริตของกรรมการ ป.ป.ช. โดยการถอดถอนหรือการดำเนินคดีอาญา เกิดเป็นประเด็นปัญหาคือ กรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ส่งผลให้มีคดีค้างเป็นจำนวนมาก คดีจำนวนมากขาดอายุความทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่องนับเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ควรได้รับการแก้ไข

๖. ปัญหาเรื่องอำนาจหน้าที่ของกรรมการ ป.ป.ช.

๖.๑ ปัญหากระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ปัญหาบางประการที่แสดงถึงความไม่สมบูรณ์ของกลไกการตรวจสอบ เช่น การที่ไม่มีบทกำหนดเกี่ยวกับการลงโทษที่ชัดเจนในกรณีผู้มีหน้าที่ไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินหรือยื่นบัญชีทรัพย์สินอันเป็นเท็จ ปัญหาการพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองและห้ามดำรงตำแหน่งอีกเป็นเวลา ๕ ปี จะนับวันเริ่มต้นสิ้นสุดอย่างไร และปัญหาการเปิดเผยบัญชี

แสดงทรัพย์สินและหนี้สิน ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นที่มีใช้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ซึ่งรัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่ามีให้เปิดเผยต่อสาธารณชน ^{๒๕}

ปัญหาเรื่องการตรวจบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในเอกสารประกอบ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวโดยเร็ว แต่กฎหมายกำหนดห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยบัญชีดังกล่าวให้แก่ผู้ใด ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงต้องใช้เวลาในการตรวจสอบ เพราะต้องดำเนินการตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวเอง ไม่สามารถให้บุคคลอื่นข้างบริษัทหรือที่ปรึกษามาช่วยจัดการข้อมูลได้ และในส่วนของมาตรา ๒๕๓ วรรคแรก กำหนดให้ประธาน ป.ป.ช.หรือกรรมการ ป.ป.ช.ที่ประธาน ป.ป.ช. มอบหมายลงลายมือชื่อกำกับไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหนี้สินและเอกสารประกอบทุกหน้า ทำให้ผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหนี้สินไม่สามารถเสนอบัญชีรายการแสดงทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบโดยวิธีอื่นได้ เช่น เสนอเป็นแผ่นดิสก์ เป็นต้น นอกจากนี้มาตรา ๒๕๓ วรรคสองยังกำหนดให้บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหนี้สินและเอกสารประกอบของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีให้เปิดเผยต่อสาธารณชนทราบโดยเร็ว^{๒๖} แต่ตำแหน่งอื่น ๆ ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ ทำให้ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

๖.๒ ปัญหาเรื่องการได้สวนเรื่องทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๓๐๑ (๓)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐๑ (๓) กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีหน้าที่ในการได้สวนว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำผิดในทุกรณี ทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถดำเนินการได้สวนได้ทันจึงมีคดีค้างการพิจารณาจำนวนมาก ดังนั้นควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจได้สวนเฉพาะกรณีนักการเมือง ข้าราชการระดับสูง ถูกร้องเรียนว่ากระทำความผิด ส่วนกรณีข้าราชการอื่น

^{๒๕} สุรพล นิติไกรพจน์ และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญ. หน้า ๒๖๐-๒๖๑.

^{๒๖} เรื่องเดียวกัน หน้า ๗๖.

ควรกำหนดให้หน่วยงานที่ผู้ร้องสังกัดเป็นผู้ไต่สวนเบื้องต้นก่อนแล้วเสนอคณะกรรมการ
ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง^{๒๗}

^{๒๗} นवलน้อย ตริรัตน์ และคณะ. การตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ. หน้า ๗๕.

บทที่ ๔

วิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

จากการที่ได้ศึกษาถึงปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้วิจัยเสนอแนวทางแก้ไขในแต่ละประเด็นปัญหาดังนี้

๑. แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช.

กรณีเรื่องความไม่ชัดเจนในการวินิจฉัยคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช.
เกี่ยวกับตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่า นั้น เดิมศาลรัฐธรรมนูญไม่รับเรื่องไว้พิจารณา แต่ในปี
พ.ศ. ๒๕๔๕ ประเด็นนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้นหากศาลรัฐธรรมนูญ
มีคำวินิจฉัยตีความเรื่องคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าวแล้ว ควรนำมากำหนด
เป็นแนวทางที่ชัดเจนโดยแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๓)
หรือหากไม่มีการแก้ไขในรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว
เห็นควรจัดทำเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๖ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๕(๓) ไว้ให้ชัดเจนว่า อธิบดีหรือเทียบเท่า ให้หมายถึง ผู้ที่เป็นหรือ
เคยเป็นข้าราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๑๐ โดยคำนึงถึงการบริหารงานว่าเทียบเท่า
ตำแหน่งอธิบดี หรือไม่

๒. แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องการสรรหาและการเลือกกรรมการ ป.ป.ช.

๒. ๑ แนวทางแก้ไขปัญหาคณะกรรมการประกอบของคณะกรรมการสรรหา

แม้ได้มีการแก้ไข โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๔๘ มาตรา ๒๕๗ ในส่วนของวรรคสามและวรรคสี่แล้ว แต่
ก็มีการเสนอแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ในแนวทางที่
แตกต่างกันไปดังนี้

๒.๑.๑ ควรแก้ไข มาตรา ๒๕๗ วรรคสาม ในส่วนขององค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหา โดยลดสัดส่วนคณะกรรมการสรรหาที่มาจากอธิการบดีให้เหลือเพียงสองคน และตัดกรรมการสรรหาที่มาจากพรรคการเมือง โดยเพิ่มเติมกรรมการสรรหาในส่วนที่มาจากผู้แทนองค์กรเอกชน

๒.๑.๒ ควรแก้ไข มาตรา ๒๕๗ วรรคสี่ โดยกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมว่ากรรมการเท่าที่มีอยู่จะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๒.๒ กระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นคือ ปัญหาเรื่องการ Block Vote ซึ่งอาจเกิดขึ้นทั้งในขั้นตอนของคณะกรรมการสรรหาที่ต้องจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๘ คนเสนอต่อวุฒิสภา และอาจเกิดขึ้นในขั้นตอนการเลือกกรรมการ ป.ป.ช. จำนวน ๕ คนของวุฒิสภา ซึ่งมักถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง เห็นควรแก้ไขโดยให้ตัดสัดส่วนคณะกรรมการสรรหาที่มาจากฝ่ายการเมืองให้หมดไป นอกจากนี้ยังมีการเสนอให้มีกฎหมายกลางเกี่ยวกับกระบวนการสรรหาและกฎหมายควบคุมการล๊อบบี้ไว้ อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่สุดคือการสร้างจิตสำนึกของนักการเมืองตลอดจนผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ควรมีจิตสำนึกที่ดีที่รับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมโดยคัดเลือกจากคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. ที่ดีที่มีคุณภาพเป็นหลัก เพราะปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่มิได้เกิดจากกฎหมาย แต่เกิดจากผู้ที่น่าไปให้นำไปปฏิบัติไม่มีความเป็นกลางและไม่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่อันสำคัญที่ตนได้รับมอบหมายจากประชาชน

๓. แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นปัญหานี้เห็นควรแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๘ โดยกำหนดให้วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีเพื่อสอดคล้องกับการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการองค์กรอิสระอื่น ๆ เช่น ผู้ตรวจการ

แผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปี

๔. แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ป.ป.ช.

การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ป.ป.ช. เป็นปัญหาสำคัญ เพราะทำให้เกิดภาวะสูญญากาศทางการตรวจสอบทุจริต แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ จะกำหนดว่า กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งจะเข้ารับหน้าที่ และมาตรา ๑๓ วรรคสอง กล่าวถึง การพ้นจากตำแหน่งในกรณีอื่น นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ว่า ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้และให้ถือว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือ เป็นการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ป.ป.ช. ที่ไม่ได้พ้นตามวาระ ทำให้กรรมการ ป.ป.ช. ชุดเก่าไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะแต่งตั้งกรรมการ ป.ป.ช. ชุดใหม่ได้ แต่เป็นกรณีกรรมการ ป.ป.ช. พ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๑๓ (๗) ก็ต้องคำพิพากษาให้จำคุกซึ่งโดยปกติให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป แต่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นคือ กรรมการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ซึ่งกฎหมายไม่ได้กำหนดเพื่อในกรณีดังกล่าวไว้ ดังนั้นในอนาคตหากมีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ควรกำหนดแนวทางแก้ไข พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ โดยเพิ่มวรรคสาม ว่าเมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งซึ่งทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งไป จะให้ใครหรือองค์กรใดปฏิบัติหน้าที่แทนจนกว่ากรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่ นอกจากนี้จึงเห็นควรปรับปรุงกระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ให้สามารถคัดเลือกกรรมการ ป.ป.ช. ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

๕. แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องการควบคุมตรวจสอบคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. ทุจริตนั้น รัฐธรรมนูญได้กำหนดมาตรการตรวจสอบกรรมการ ป.ป.ช. ไว้อย่างเข้มข้น ๒ ประการ คือ การถอดถอนกรรมการ ป.ป.ช. และการดำเนินคดีอาญากรรมการ ป.ป.ช. เพราะถือว่ากรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรที่ตรวจสอบองค์กรอื่น แต่กรรมการ ป.ป.ช. ทุจริตเฝ้าเองนั้น นับเป็นเรื่องที่เสียหายมากซึ่งปัจจุบัน

มาตรา ๓๐๐ ของรัฐธรรมนูญได้มีการนำมาใช้แล้ว ดังนั้นการควบคุมตรวจสอบกรรมการ ป.ป.ช. จึงทำได้คืออยู่แล้วไม่มีประเด็นแก้ไขเพิ่มเติม แต่ควรหาแนวทางแก้ไขในกรณี กรรมการ ป.ป.ช. พ้นไปทั้งคณะทำให้ไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนส่งผลให้มีคดีค้าง เป็นจำนวนมาก คดีจำนวนมากขาดอายุความทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่องนับเป็นปัญหาสำคัญ ประการหนึ่งที่ควรได้รับการแก้ไข

๖. แนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องอำนาจหน้าที่ของกรรมการ ป.ป.ช

๖.๑ แนวทางแก้ไขปัญหาเฉพาะในกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ประเด็นนี้สมควรให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๓ โดยกำหนดให้เปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ๆ ทุกตำแหน่งต่อสาธารณชนไม่ควรกำหนดให้เปิดเผยเฉพาะบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเท่านั้น

ในส่วนปัญหาเรื่องการเริ่มนับวันพ้นจากตำแหน่งและห้ามดำรงตำแหน่งเป็นเวลา ๕ ปีนั้นต้องเริ่มนับแต่เมื่อใด ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแยกเป็น ๒ กรณี คือ

กรณีที่หนึ่ง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย

- การพ้นจากตำแหน่งให้นับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำดังกล่าวแล้วกล่าว คือ

(๑) กรณีจงใจไม่ยื่นบัญชี นับแต่วันครบกำหนดต้องยื่นบัญชี

(๒) กรณีจงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จ นับแต่วันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำดังกล่าว ซึ่งหมายถึงวันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นหรือยื่นเท็จ

- การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆเป็นเวลาห้าปี

(๑) กรณีจงใจไม่ยื่นบัญชี ให้นับแต่วันครบกำหนดต้องยื่น

(๒) กรณีจงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จ ให้นับแต่วันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำดังกล่าว คือวันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นหรือยื่นเท็จ

บทที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีเจตนารมณ์เพื่อปฏิรูปการเมือง ค้ำครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศและตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นหนึ่งในหลายองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ เพื่อให้การใช้อำนาจรัฐเกิดความถูกต้องบริสุทธิ์และยุติธรรม ตลอดจนเสริมสร้างความเป็นธรรมให้กับสังคม

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ผ่าน สังคมได้รับทราบถึงบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในด้านต่างๆ อาทิ ด้านการป้องกันปราบปรามและตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่ในขณะเดียวกัน การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องประสบปัญหาต่าง ๆ เนื่องจากตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ที่บัญญัติขึ้นเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้นเป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่และภารกิจในเรื่องใหม่ ๆ ซึ่งยังมิได้มีการนำมาปฏิบัติมาก่อนหน้านี้ ดังนั้น การปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงประสบกับอุปสรรค ข้อขัดข้อง และปัญหาในการดำเนินการอยู่หลายประการ

การศึกษาเรื่อง แนวทางแก้ไขรัฐธรรมนูญ : กรณีศึกษากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นั้น พบว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ในวรรคสามและวรรคสี่ของมาตรา ๒๕๗ แล้วแต่ปรากฏว่ายังมีประเด็นปัญหา ที่เกี่ยวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอีกเป็นจำนวนมากที่รอการแก้ไข อาทิ ประเด็นปัญหาเรื่องคุณสมบัติของกรรมการ ป.ป.ช. ที่กฎหมายกำหนดถึงความเป็นอธิบดีหรือเทียบเท่า ของผู้ได้รับการเสนอชื่อให้

ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประเด็นปัญหาเรื่องการสรรหาและการเลือกกรรมการ ป.ป.ช. ประเด็นปัญหาเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ ป.ป.ช.ที่ไม่สอดคล้องกับองค์กรตรวจสอบอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีประเด็นปัญหากรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ถูกถอดถอนหรือดำเนินคดีอาญาทั้งคณะ ซึ่งทำให้เกิดสูญญากาศทางการตรวจสอบการทุจริต ส่งผลให้คดีค้างค้ำอยู่เป็นจำนวนมาก เป็นต้น ดังนั้น หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ขึ้นอีกในอนาคต จึงสมควรนำประเด็นปัญหาต่างๆ เหล่านี้มาพิจารณาด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นองค์กรที่มีความเป็นกลาง และอิสระและประการสำคัญคือการเป็นองค์กรตรวจสอบอำนาจรัฐที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

ข้อเสนอแนะ

จากประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ได้นำเสนอซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมายของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ดังนั้น ผู้ศึกษาขอเสนอ แนวทางในการปรับปรุง แก้ไขบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตราที่เกี่ยวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สรุปได้ดังนี้

๑. ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๓) ในเรื่องตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่าให้ชัดเจน หากไม่แก้ไขควรทำเจตนารมณ์มาตราดังกล่าวให้ชัดเจนโดยยึดจากแนวทางการตีความของศาลรัฐธรรมนูญ

๒. ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ โดยกำหนดให้เปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ๆ ทุกตำแหน่งต่อสาธารณชน ส่วนปัญหาเรื่องการเริ่มนับวันพ้นจากตำแหน่งและห้ามดำรงตำแหน่งเป็นเวลา ๕ ปีนั้นต้องเริ่มนับแต่เมื่อใด ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานแล้ว

๓. ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๗ อีกแม้ได้มีการแก้ไข โดยรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ในส่วนของวรรคสาม และวรรคสี่แล้ว แต่ก็มีการเสนอแก้ไขในแนวทางที่แตกต่างไปดังนี้

๓.๑ **ควรแก้ไข มาตรา ๒๕๗ วรรคสาม** ในส่วนขององค์ประกอบของ คณะกรรมการสรรหา โดยลดสัดส่วนคณะกรรมการสรรหาที่มาจากอธิการบดีให้เหลือ เพียงสองคน และตัดกรรมการสรรหาที่มาจากพรรคการเมือง โดยเพิ่มเติมกรรมการสรรหา ในส่วนที่มาจากผู้แทนองค์กรเอกชน

๓.๒ **ควรแก้ไข มาตรา ๒๕๗ วรรคสี่** โดยกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมว่ากรรมการ เท่าที่มีอยู่นั้นจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหาคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๔. **ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๘** โดยกำหนดให้วาระการดำรงตำแหน่ง ของกรรมการ ป.ป.ช. มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี

๕. **ควรแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓** โดยเพิ่มวรรคสามว่า กรณีกรรมการ ป.ป.ช. พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ใครหรือองค์กรใดจะปฏิบัติหน้าที่แทนจนกว่ากรรมการ ป.ป.ช. ชุดใหม่จะเข้ารับหน้าที่

๖. **ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๐๑**

๖.๑ **ควรแก้ไข มาตรา ๓๐๑ (๓)** โดยให้คณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่ได้สวนเฉพาะกรณีนักการเมือง ข้าราชการระดับสูง ถูกร้องเรียนว่ากระทำผิด ส่วนข้าราชการอื่นควรกำหนดให้หน่วยงานที่ผู้ถูกร้องสังกัด เป็นผู้ได้สวนเบื้องต้นก่อนแล้วเสนอ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

๖.๒ **ควรเพิ่มเติมวรรคท้ายของ มาตรา ๓๐๑** ว่า “การทำหน้าที่ของ ป.ป.ช. ให้หมายรวมถึง คณะกรรมการอื่นใดที่ ป.ป.ช. ได้มอบอำนาจให้ทำหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใด เป็นการเฉพาะแทน ป.ป.ช. ได้ทั้งนี้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด”

การแก้ไขรัฐธรรมนูญหรือการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นับเป็นสิ่งสำคัญที่ควรดำเนินการ แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือการแก้ที่จิตสำนึกของผู้ที่นำกฎหมาย ไปใช้ไปปฏิบัติโดยต้องยึดมั่นถึงความถูกต้อง ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่ และคำนึงถึง ผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นสำคัญ

บรรณานุกรม

คณิน บุญสุวรรณ “ครูสอนรัฐธรรมนูญ” แหล่งที่มา [ออนไลน์] [http://](http://www.kaninboonsuwan.com/๐๘_constitution_teacher11.htm)

www.kaninboonsuwan.com/๐๘_constitution_teacher11.htm 24 กรกฎาคม 2549

เครือข่ายกฎหมายมหาชนไทย บรรณาธิการครั้งที่ 14 จตุรัสความคิด “ประวัติศาสตร์

หน้าใหม่เมื่อประชาชนมีความศรัทธาต่อไทย” แหล่งที่มา [ออนไลน์]

http://www.101newschannel.com/squarethink_detail.php?news_id=14

ชนศักดิ์ วรรณสุข “การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับสูงโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสมาชิก และประชาชน” วิทยานิพนธ์
นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔.

นวนน้อย ตีรรัตน์ และคณะ. การตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. รวมสาระรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.

กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๔๑.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. รายงานการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอการปฏิรูปการเมืองระบบการ

ตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุน

สนับสนุนการวิจัย, ๒๕๓๘.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. คำบรรยายวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑๓. วันศุกร์ที่ ๘ กันยายน

๒๕๔๕.

โกคิน พลกุล. ปัญหาและข้อคิดบางเรื่องจากรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พรชัย,

๒๕๒๕.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๔๘.

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๕๕ ก. ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘.

วิษณุ วัลย์ญ. รายงานวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอการปฏิรูปการเมืองไทย : องค์การของรัฐที่เป็น

อิสระ. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๓๘.

วุฒิสภา. รายงานคณะกรรมการพิจารณาศึกษาประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐. กรุงเทพฯ : วุฒิสภา, ม.ป.ป.

สมคิด เลิศไพฑูรย์ และมรุต วันทนากร. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ข้อบกพร่องและ
แนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : สถาบันสัญญาธรรมศักดิ์
เพื่อประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. “ประวัติและความเป็นมา.”
แหล่งที่มา [ออนไลน์] <http://mccc.thaigov.net/nccc/office.php>. ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕

สุรพล นิติไกรพจน์ และคณ. รายงานการวิจัยเรื่องคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๔๖.

อมร จันทรมบูรณ์. โครงสร้างรัฐธรรมนูญในอนาคต. กรุงเทพฯ , ม.ป.ท., ม.ป.ป.

อมร จันทรมบูรณ์. “โครงสร้างรัฐธรรมนูญในอนาคตของไทย”. วารสารกฎหมายปกครอง
เล่ม ๕ ตอน ๑ (มกราคม) ๒๕๓๕.

ภาคผนวก

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ฉบับที่ ๑๕

เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลใช้บังคับต่อไป

เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นไปอย่างต่อเนื่องสมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และมีผลใช้บังคับต่อไป คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลใช้บังคับต่อไป โดยให้คงการบังคับใช้บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการสรรหา

ข้อ ๒ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลใช้บังคับต่อไป

ข้อ ๓ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบด้วย

(๑) นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ	ประธานกรรมการ
(๒) นายกล้าณรงค์ จันทิก	กรรมการ
(๓) นายใจเด็ด พรไชยา	กรรมการ
(๔) นายประสาท พงษ์ศิวาภัย	กรรมการ
(๕) ศาสตราจารย์ภักดี โพธิศิริ	กรรมการ
(๖) ศาสตราจารย์เมธี ครองแก้ว	กรรมการ
(๗) นายวิชา มหาคุณ	กรรมการ
(๘) นายวิชัย วิวิตเสวี	กรรมการ
(๙) นางสาวสมลักษณ์ จัดกระบวนพล	กรรมการ

ข้อ ๔ ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการตามข้อ ๓ พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใด ๆ และมีกรรมการเหลืออยู่ตั้งแต่หกคนขึ้นไปให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

ถ้าประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่ง ให้กรรมการที่เหลืออยู่คัดเลือกกันเองให้กรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแทน

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่ง และมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงหกคน ให้นายกรัฐมนตรีสรรหาบุคคลเพื่อขอความเห็นชอบจากสภาที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ และนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป หรือดำเนินการสรรหาและแต่งตั้งตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นแล้วแต่กรณี

ข้อ ๕ ให้ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ ๓ ดำเนินการตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ

ในกรณีที่บุคคลตามข้อ ๓ ไม่ดำเนินการภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งหรือไม่อาจรับตำแหน่งได้ ให้นำความในข้อ ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ฉบับที่ ๒๓

เรื่อง การตรวจสอบทรัพย์สิน

เนื่องด้วยปรากฏว่าการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งโดยผลของการปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองและผู้อื่น ทำให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศอย่างร้ายแรง จึงสมควรดำเนินการตรวจสอบการดำเนินงานและโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับอนุมัติหรือเห็นชอบโดยบุคคลในคณะรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีดังกล่าวว่าเป็นไปโดยสุจริตหรือไม่ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) นายสวัสดิ์ โชติพานิช	เป็นประธานกรรมการ
(๒) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน	เป็นกรรมการ
(๓) อัยการสูงสุดหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
(๔) เลขาธิการคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
(๕) เลขาธิการคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปราม
การฟอกเงินหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
(๖) เจ้ากรมพระธรรมนูญ
หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
(๗) ผู้ว่าการธนาคารแห่ง
ประเทศไทยหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ

(๘) เลขานุการสำนักงานคณะกรรมการ เป็นกรรมการ
กำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
หรือผู้แทน

ให้คณะกรรมการตรวจสอบแต่งตั้งเลขานุการคนหนึ่ง และผู้ช่วยเลขานุการตามความจำเป็น ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรับผิดชอบงานด้านธุรการของคณะกรรมการตรวจสอบ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการตรวจสอบมอบหมาย

ข้อ ๒ ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการดำเนินงานหรือโครงการ ซึ่งได้รับอนุมัติหรือเห็นชอบโดยบุคคลในคณะรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง โดยผลของการปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ว่าเป็นไปโดยสุจริตหรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าการดำเนินงานหรือโครงการใดมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ และมีพฤติการณ์ว่าบุคคลใดเกี่ยวข้องกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องของผู้นั้น คู่สมรสและบุตร ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้นั้นไว้ก่อนได้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามประกาศนี้ นอกจากอำนาจตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจตามกฎหมายดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้คณะกรรมการตรวจสอบใช้อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและคณะกรรมการธุรกรรม

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้คณะกรรมการตรวจสอบใช้อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(๓) ประมวลรัษฎากร โดยให้คณะกรรมการตรวจสอบใช้อำนาจของอธิบดีกรมสรรพากร เฉพาะที่เกี่ยวกับการยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง คณะกรรมการตรวจสอบจะเรียกสำนวนการสอบสวนหรือการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมาใช้ประกอบการพิจารณา และใช้เป็นสำนวนการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ ในกรณีที่มีเรื่อง

เดียวกันอยู่ในการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือคณะกรรมการธุรกรรม ให้ประสานงานเพื่อ ดำเนินการตามควรแก่กรณี

ข้อ ๓ ให้คณะกรรมการตรวจสอบแจ้งรายชื่อบุคคลตามข้อ ๒ แก่สถาบันการเงิน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กรมที่ดิน กรมสรรพากร หน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง และผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของผู้นั้น เพื่อให้ หน่วยงานหรือบุคคลนั้นแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินและการเสียภาษีอากร ตลอดจนการทำธุรกรรม เกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องของบุคคลตามข้อ ๒ คู่สมรสและบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้นั้น ให้คณะกรรมการตรวจสอบทราบภายในเวลาและตามวิธีการที่คณะกรรมการตรวจสอบกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาด หลักทรัพย์มีอำนาจสั่งให้บริษัทหลักทรัพย์ส่งข้อมูลและเอกสารให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกำกับ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เพื่อแจ้งต่อคณะกรรมการตรวจสอบได้

มิให้นำบทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับกับการแจ้งข้อมูลตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๔ ในกรณีที่บุคคลซึ่งถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามข้อ ๒ ไม่แจ้งข้อมูลตามข้อ ๓ หรือไม่ส่งมอบทรัพย์สินที่ถูกยึด หรือยกย้าย จำหน่าย จำหน่ายโอนทรัพย์สินที่ถูกอายัด ให้ถือว่าทรัพย์สิน ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบและเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการฉ้อโกงคิดปกติ หรือเพิ่มขึ้นผิดปกติ

ในกรณีที่หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๓ ไม่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการตรวจสอบ กำหนดตามข้อ ๓ หากมีกรณีเกิดความเสียหายขึ้นจากการที่ไม่ดำเนินการนั้น ให้หน่วยงานหรือบุคคล ดังกล่าวรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น

ข้อ ๕ บรรดาทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดตามข้อ ๒ ถ้าเจ้าของทรัพย์สินพิสูจน์ต่อ คณะกรรมการตรวจสอบภายในเวลาที่คณะกรรมการตรวจสอบกำหนดได้ว่า ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นมีใช้ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิด หรือมิได้เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการ ฉ้อโกงคิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจสั่งเพิกถอนการยึด หรืออายัดทรัพย์สินนั้น

ข้อ ๖ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบมีมติว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือบุคคลใด กระทำความคิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ หรือร่ำรวยผิดปกติ ให้ส่งรายงาน เอกสาร หลักฐาน พร้อมทั้งความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อให้อัยการสูงสุดดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้ถือว่ามติของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ข้อ ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามประกาศนี้ ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่มอบหมายได้

ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการตรวจสอบดำเนินการตามประกาศนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่ วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ

เมื่อครบกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง และการตรวจสอบหรือสอบสวนเรื่องใดยังไม่แล้วเสร็จ ให้คณะกรรมการตรวจสอบส่งมอบสำนวนคืนให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณี

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕

พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ฉบับที่ ๓๐

เรื่อง การตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

ตามที่ได้มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๓ เรื่อง การตรวจสอบทรัพย์สิน ลงวันที่ ๒๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ นั้น โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการดำเนินการตรวจสอบเพื่อให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจตรวจสอบการกระทำผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐได้กว้างขวางขึ้น คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๓ เรื่อง การตรวจสอบทรัพย์สิน ลงวันที่ ๒๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕

ข้อ ๒ ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) นายกล้าณรงค์ จันทิก	เป็นกรรมการ
(๒) นายแก้วสรร อติโพธิ	เป็นกรรมการ
(๓) คุณหญิงจารุวรรณ เมณฑกา	เป็นกรรมการ
(๔) นายจิรนิติ หะวานนท์	เป็นกรรมการ
(๕) นายนาม ชัมชัย	เป็นกรรมการ
(๖) นายบรรเจ็ด สิงคะเนติ	เป็นกรรมการ
(๗) นายวิโรจน์ เทาหะพันธ์	เป็นกรรมการ
(๘) นายสวัสดิ์ โชติพานิช	เป็นกรรมการ
(๙) นายสีก กอแสงเรือง	เป็นกรรมการ
(๑๐) นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์	เป็นกรรมการ
(๑๑) นายอุดม เฟื่องฟูง	เป็นกรรมการ
(๑๒) นายอำนาจ รัชชรา	เป็นกรรมการ

ในกรณีที่มีกฎหมายห้ามมิให้บุคคลใดดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือห้ามการปฏิบัติหน้าที่อื่นใด ในการดำรงตำแหน่ง มิให้นำกฎหมายนั้นมาใช้บังคับแก่การได้รับแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่เป็น กรรมการตรวจสอบ

ให้กรรมการตรวจสอบตามวรรคหนึ่งเลือกกรรมการด้วยกันเองคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ และมีอำนาจแต่งตั้งเลขานุการคนหนึ่ง และผู้ช่วยเลขานุการตามความจำเป็น

ในกรณีที่มีกรรมการว่างลง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ต้องมีกรรมการ เหลืออยู่ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดและให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งผู้ ที่เห็นสมควรเป็นกรรมการแทนกรรมการที่ว่างลง

ข้อ ๓ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรับผิดชอบงานด้านธุรการของคณะกรรมการ ตรวจสอบ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการตรวจสอบมอบหมาย

ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงาน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ร่วมมือดำเนินการตามที่คณะกรรมการตรวจสอบ ร้องขอ รวมทั้งสนับสนุนข้อมูลบุคลากร หรือการอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการตรวจสอบ

ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการจัดหาสถานที่ทำการของคณะกรรมการตรวจสอบ ตามความเหมาะสม และในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบร้องขอให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการให้ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐช่วยปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการตรวจสอบกำหนดได้

ข้อ ๔ ให้สำนักงบประมาณจัดสรรเงินงบประมาณให้กับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยเจียดจ่ายจากเงินเหลือจ่ายของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามจำนวนที่เห็นสมควรเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ของคณะกรรมการตรวจสอบ ในกรณีที่ไม่เพียงพอแก่ค่าใช้จ่าย ให้คณะรัฐมนตรีสนับสนุนงบประมาณ ตามที่จำเป็น

ค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายอื่นใดในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตรวจสอบ และค่าตอบแทน หรือค่าใช้จ่ายอื่นใดของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้แก่คณะกรรมการตรวจสอบ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการตรวจสอบกำหนดโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๕ ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบการดำเนินงานหรือโครงการที่ได้รับอนุมัติหรือเห็นชอบโดยบุคคลใน คณะรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีซึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยผลของการปฏิรูปการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นไปได้โดยทุจริตหรือ ประพฤติมิชอบ

(๒) ตรวจสอบสัญญา สัญญาสัมปทานหรือการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำที่เอื้อประโยชน์แก่เอกชนโดยมิชอบ หรือมีการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีการกระทำที่ทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

(๓) ตรวจสอบการปฏิบัติราชการใด ๆ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่มีเหตุอัน ควรสงสัยว่าจะมีการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมีการกระทำที่ทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

(๔) ตรวจสอบการกระทำของบุคคลใด ๆ ที่เห็นว่าเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือหลีกเลี่ยงกฎหมายว่าด้วยภาษีอากร อันเป็นการกระทำให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

ในกรณีที่เห็นว่าการดำเนินการในเรื่องที่ตรวจสอบมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการทุจริตหรือ ประพฤติมิชอบ และมีพฤติการณ์ว่าบุคคลใดเกี่ยวข้องกับ การทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือร่ำรวย ผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ที่เกี่ยวข้องของผู้นั้น คู่สมรสและบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้นั้นไว้ก่อนได้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามประกาศนี้ นอกจากอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจตามกฎหมายดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้ คณะกรรมการตรวจสอบใช้อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและ คณะกรรมการธุรกรรม

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้คณะกรรมการตรวจสอบใช้อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตแห่งชาติ

(๓) ประมวลรัษฎากร โดยให้คณะกรรมการตรวจสอบใช้อำนาจของอธิบดีกรมสรรพากร เฉพาะที่เกี่ยวกับการยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจ พิจารณาเรื่องใด ๆ ที่เห็นควรตรวจสอบ เรื่องที่มีผู้เสนอข้อมูล หรือเรื่องที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการ

ของหน่วยงานอื่นใด และให้มีอำนาจเรียกสำนวนหรือเรื่องที่อยู่ในการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ หรือเรียกสำนวนการสอบสวนหรือการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ถ้ามีมาพิจารณา และให้ใช้เป็นสำนวนการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบโดยจะสอบสวนเพิ่มเติมหรือไม่ก็ได้ ในกรณีที่มีเรื่องเดียวกันอยู่ในการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือคณะกรรมการธุรกรรม ให้ประสานงานเพื่อดำเนินการตามควรแก่กรณี

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการตรวจสอบแจ้งรายชื่อบุคคลตามข้อ ๕ แก่สถาบันการเงิน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กรมที่ดิน กรมสรรพากร หน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง และผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของผู้นั้น เพื่อให้ หน่วยงานหรือบุคคลนั้นแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินและการเสียภาษีอากร ตลอดจนการทำธุรกรรม เกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องของบุคคลตามข้อ ๕ คู่สมรสและบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้นั้นให้ คณะกรรมการตรวจสอบทราบภายในเวลาและตามวิธีการที่คณะกรรมการตรวจสอบกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาด หลักทรัพย์มีอำนาจสั่งให้บริษัทหลักทรัพย์ส่งข้อมูลและเอกสารให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกำกับ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เพื่อแจ้งต่อคณะกรรมการตรวจสอบได้

มิให้นำบทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตาม วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับกับการแจ้งข้อมูลตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๗ ในกรณีที่บุคคลซึ่งถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามข้อ ๕ ไม่แจ้งข้อมูลตามข้อ ๖ หรือไม่ส่งมอบทรัพย์สินที่ถูกยึด ยักย้าย จำหน่าย หรือจ่ายโอนทรัพย์สินที่ถูกอายัด ให้ถือว่าทรัพย์สิน ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบและเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการรั่วรัวผิดปกติหรือ เพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน

ในกรณีที่หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๖ ไม่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการตรวจสอบกำหนด ตามข้อ ๖ หากมีกรณีเกิดความเสียหายขึ้นจากการที่ไม่ดำเนินการนั้น ให้หน่วยงานหรือบุคคลดังกล่าว รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น

ข้อ ๘ บรรดาทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดตามข้อ ๕ ถ้าเจ้าของทรัพย์สินพิสูจน์ต่อ คณะกรรมการตรวจสอบภายในเวลาที่คณะกรรมการตรวจสอบกำหนดได้ว่า คนเป็นเจ้าของที่แท้จริง

และทรัพย์สินนั้นมีใช้ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือมิได้เป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการ
ร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือมิได้เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตาม
กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจสั่งเพิก
ถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น

ข้อ ๘ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบมีมติว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือบุคคลใด
กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ หรือร่ำรวยผิดปกติ ให้ส่งรายงาน เอกสาร
หลักฐานพร้อมทั้งความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อให้อัยการสูงสุดดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒
โดยให้ถือว่ามติของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติ ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีความเห็นแตกต่าง แต่คณะกรรมการตรวจสอบมีความเห็นยืนยัน
ความเห็นเดิมให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจดำเนินการให้มีการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนก
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบมีมติว่าบุคคลใดกระทำความผิดกฎหมายและเป็นกรณีที่ไม่อยู่ใน
บังคับของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
ให้คณะกรรมการตรวจสอบส่งเรื่องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายที่อยู่ในความ
รับผิดชอบของหน่วยงานนั้นต่อไป โดยถือผลการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นการ
สอบสวนตามกฎหมายนั้น

ข้อ ๑๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามประกาศนี้ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจตั้ง
คณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่มอบหมายได้

ข้อ ๑๑ ให้คณะกรรมการตรวจสอบดำเนินการตามประกาศนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับ
แต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ

เมื่อครบกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง และการตรวจสอบหรือสอบสวนเรื่องใดยังไม่แล้วเสร็จ
ให้คณะกรรมการตรวจสอบส่งมอบสำนวนคืนให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
หรือหน่วยงานอื่น เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๓ เรื่อง การตรวจสอบทรัพย์สิน ลงวันที่ ๒๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ โดยประกาศฉบับนี้ไม่กระทบกระเทือนการใด ๆ ที่คณะกรรมการตรวจสอบได้กระทำไปก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕

พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ฉบับที่ ๓๑

เรื่อง การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ตามที่ได้มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มีผลใช้บังคับต่อไป และแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมทั้งให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มีผลใช้บังคับต่อไปด้วย นั้น โดยที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีเรื่องค้างอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะว่างเว้นจากการมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมาเป็นเวลานาน สมควรปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปโดยรวดเร็วยิ่งขึ้น คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑ และข้อ ๒ ของประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑ การยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมิให้กระทบกระเทือนการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ยังคงใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก และให้ถือว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งได้รับแต่งตั้งตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕ ได้รับการสรรหาและแต่งตั้งโดยชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๒ การยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมิให้กระทบกระเทือนการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ ยังคงใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก”

ข้อ ๒ ให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่ได้รับแต่งตั้งตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕ ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งตามประกาศฉบับดังกล่าว และมีวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๓ กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ เช่นเดียวกับกรณีการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข้อ ๔ ในการดำเนินการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ ไม่คัดสิทธิผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยมิหรือไม่มีประกันหรือหลักประกันก็ได้

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จัดให้มีการพิสูจน์เกี่ยวกับทรัพย์สินโดยเร็ว ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดชั่วคราวมิได้เพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ต่อไป จนกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จะมิตีว่าทรัพย์สินนั้นมีได้เพิ่มขึ้นผิดปกติ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัด หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกคำร้อง แต่ถ้าสามารถพิสูจน์ได้ก็ให้คืนทรัพย์สินแก่ผู้นั้น

ข้อ ๕ ในการไต่สวนข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจ

มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐาน และสรุปสำนวนเสนอคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๖ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณา เห็นสมควร อาจส่งเรื่องที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีใช้บุคคลตามมาตรา ๖๖ ว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ แล้วแต่กรณี หรือส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวน ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไปก็ได้

ข้อ ๗ การลงมติของที่ประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นการวินิจฉัยหรือให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ถือเสียงข้างมาก

ข้อ ๘ บรรดาบทบัญญัติใดของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ขัดหรือแย้งกับประกาศฉบับนี้ให้ใช้ประกาศฉบับนี้แทน

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕

พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

คำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ที่ ๖๒๒ / ๒๕๔๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

ตามที่สถานการณ์การเมืองในปัจจุบัน ประกอบกับแนวคิดอันหลากหลายของประชาชน ในสังคมต่างมีความเห็นตรงกันว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ มีบทบัญญัติบางประการที่สมควรจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพื่อให้เกิดการพัฒนาการทางการเมืองที่เหมาะสมต่อการแก้ไขปัญหาของประเทศ นั้น

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะหน่วยงานสนับสนุนของฝ่ายนิติบัญญัติได้คำนึงถึงภาวะการณดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การบริหารประเทศ และหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา จึงเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาศึกษาประเด็นต่าง ๆ ที่ควรจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมในรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

๑.	นายจร	พันธุ์เป็รื่อง	ประธานกรรมการ
๒.	นางวิจิตรา	วัชรภรณ์	รองประธานกรรมการ
๓.	นางบุษกร	วรรณะภูติ	รองประธานกรรมการ
๔.	นายธงชัย	ศุภยสุข	รองประธานกรรมการ
๕.	นายจิรพงศ์	วัฒนะรัตน์	กรรมการ
๖.	นางสาวดวงรัตน์	เกาหัดดพงษ์กูรี	กรรมการ
๗.	นายนิพัทธ์	สระฉันทพงษ์	กรรมการ
๘.	นางสาวนวรัตน์	นพคุณ	กรรมการ
๙.	นายยอดชาย	วิถิพานิช	กรรมการ
๑๐.	นายยุทธพงศ์	ปิ่นอนงค์	กรรมการ
๑๑.	นายณัฐพร	วรปัญญาตระกูล	กรรมการ
๑๒.	นายเฉลิมพล	วชิร ไตรภพ	กรรมการ
๑๓.	นางสาวศรัณษา	ตีมา	กรรมการ
๑๔.	นายมานะ	ทองไพบูรณ์	กรรมการ
๑๕.	นายกิตติพิศ	กำหนัดฤทธิ์	กรรมการ
๑๖.	นายสมัชญ์	สมบัติพานิช	กรรมการ

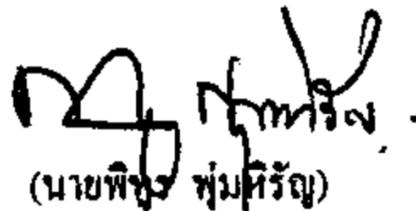
๑๗. นายวินัย	หิมสุหรี	กรรมการ
๑๘. นายคุณวุฒิ	คันตระกูล	กรรมการและเลขานุการ
๑๙. นายสุเทพ	สิรพงษ์กุล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. นางสาวรุจิเรข	ชุ่มเกษรฤทธิง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑. นางสาวปิยนุช	สว่างแจ้ง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยคณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. ศึกษาวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ รวมทั้งศึกษาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้มีการออกกฎหมายในลำดับรองหรือหลักเกณฑ์ต่าง ๆ นำเสนอต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๒. ศึกษาเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ตลอดจนแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
๓. เผยแพร่ผลการศึกษา วิเคราะห์บทบัญญัติต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญ และประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
๔. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการตามที่เห็นสมควร

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

(นายพิชิต พุ่มศิริวัณ)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คำสั่งคณะกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
ที่ ๕/๒๕๔๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ คณะที่ห้า

ตามที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีคำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๖๒๒/๒๕๔๘ แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยมีอำนาจหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์ประเด็นในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ รวมทั้งศึกษาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้มีการออกกฎหมายในลำดับรองหรือหลักเกณฑ์ต่าง ๆ นำเสนอต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ศึกษาเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ตลอดจนแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เผยแพร่ผลการศึกษา และวิเคราะห์บทบัญญัติและประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ นั้น

เพื่อให้การศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม จึงเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อศึกษาประเด็นที่ควรจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย

๑. นางบุษกร วรรณะภูติ	อนุกรรมการและที่ปรึกษา
๒. นายจิรพงศ์ วัฒนะรัตน์	ประธานอนุกรรมการ
๓. นายสุริยันต์ มีอุบล	รองประธานอนุกรรมการ
๔. นางพิชญา มิ่งสุวรรณ	รองประธานอนุกรรมการ
๕. นางวัชรภรณ์ รัตนโกเศศ-จันทร์เจริญ	รองประธานอนุกรรมการ
๖. นายพัฒนา วิสาพรหม	รองประธานอนุกรรมการ
๗. นายภิญญา สันติพลวุฒิ	อนุกรรมการ
๘. นายภาสกร เหล่าห้ำ	อนุกรรมการ
๙. นางสาวปิยะนาถ สระสงคราม	อนุกรรมการ
๑๐. นางสาวพรภีวรรณ ชีวะเสริมส่ง	อนุกรรมการ
๑๑. นางสาววิภารัตน์ ถมยา	อนุกรรมการ
๑๒. นายอภิชัย น้อยอุ่นแสน	อนุกรรมการ
๑๓. นางสาวอมรรัตน์ เจือจาน	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๔. นายเวทิต ลือรินทร์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นางสาวทิพวรรณ เคชมณี	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑๖. นางสาวมานิดา สารพัฒน์

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑๗. นางนิสสันต์ ทองหนู

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

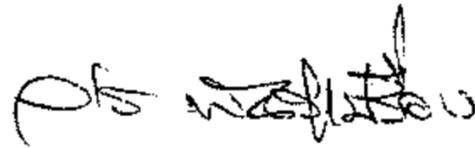
ให้คณะอนุกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. นำประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้รวบรวมไว้ ในหมวดว่าด้วยศาลและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมาทำการศึกษาวิจัยในเชิงลึก โดยศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาบทสรุป และจัดทำข้อเสนอแนะเสนอเพื่อรายการต่อคณะกรรมการต่อไป

๒. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๕

(นายจเร พันธุ์เปรื่อง)

ประธานกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา นายพิฑูร พุ่มหิรัญ เลขธิการสภาผู้แทนราษฎร
นายจร พันธ์เป็รื่อง รองเลขธิการสภาผู้แทนราษฎร
นางบุษกร วรรณะภูติ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

ผู้ศึกษา คณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๕
นายภาสกร เหล่าหส์
นางสาวปิยะนาถ สระสงคราม
นางสาววิภารัตน์ ฅมชา

ควบคุมการพิมพ์และพิสูจน์อักษร

นายภาสกร เหล่าหส์
นางสาวปิยะนาถ สระสงคราม
นางสาววิภารัตน์ ฅมชา

ออกแบบปก ว่าที่ร้อยตรีหญิง ชลธิชา ราศรี

ISBN 974-7415-04-6

คณะกรรมการศึกษาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขธิการสภาผู้แทนราษฎร
เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๕

จำนวนพิมพ์ ๑,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขธิการสภาผู้แทนราษฎร อาคารธนาคารทหารไทย สาขาพญาไท
ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทร ๐ ๒๖๔๔ ๕๓๐๕

